

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Nicolaes de Clerck | Boeckvercooper ende constdrucker

Boek en prent bij de Delftse uitgever Nicolaes de Clerck (ca. 1599-1623)

Schrier, I.

Publication date

2019

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Schrier, I. (2019). *Nicolaes de Clerck | Boeckvercooper ende constdrucker: Boek en prent bij de Delftse uitgever Nicolaes de Clerck (ca. 1599-1623)*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Bijlage 4: Lijst van uitgegeven portretten

Deze bijlage beschrijft de portretten uit hoofdstuk 4 en benoemt in welke boeken de portretten door de jaren heen werden gebruikt. Daarnaast wordt verwezen naar de kopieën van deze portretten, genoemd in bijlage 3. Navolgingen (zie paragraaf 4.4.3) zijn in dit overzicht niet opgenomen.

De portretten in het fonds van Nicolaes de Clerck gelijken op elkaar. Het zijn busteportretten achter een balustrade in een ovalen binnenlijst met Latijnse tekst, het geheel gevat in een rechthoekig raamwerk met in de ondermarge de naam en functie van de afgebeelde persoon in het Nederlands. Enkele afwijkende portretten in het fonds van Nicolaes de Clerck die in uitvoering niet tot deze groep behoren worden aan het eind van bijlage 4 beschreven onder het kopje 'overige portretten'.

*Voor de gebruikte afkortingen van de boeken zie bijlage 2.

*Er wordt verwezen naar exemplaren wanneer er verschillen zijn tussen de prenten in één boekeditie.

*De opmerkingen over de portretten in C1654 zijn gebaseerd op de exemplaren Amsterdam, UB: OL 18; Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10-219 (olim 329 a 12) en Den Haag, KB: KW 1321 C 21. Andere exemplaren blijven hier buiten beschouwing.

*De V-nummers verwijzen naar Piet Visser, *Broeders in de geest: de doopsgezinde bijdragen van Dierick en Jan Philipsz. Schabaelje tot de Nederlandse stichtelijke literatuur in de zeventiende eeuw*. Deventer 1988, deel 2, bijlage IV.2a, pp 363-392.

*Mortzfeld verwijst naar *Porträtsammlung der Herzog August Bibliothek*. <<http://portraits.hab.de/>>

Adrianus VI (1459-1523). Paus (1522-1523). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Adrians VI... Vixit Annos 64½. Balustrade: Obyt Ao 1523. Septemb. 24. Onderschrift: Adrianus de VI... Paus. *N. de Clerc exc.* 194 x 124 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, B1621, C1630.02.

Aerschot, Filips van Croÿ, derde hertog van (1526-1595). Stadhouders van Vlaanderen. **Staat I**: Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs De Croy... Fland. Onderschrift: Philips de Croy... van Vlaenderen. Zonder uitgeversnaam. 186 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Staat II**: Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 24. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a**: Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13); **Kopie b**: Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Aerschot, Karel van Croÿ, vierde hertog van (1560-1612). Stadhouders van Vlaanderen en Henegouwen. **Staat I**: Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Philippvs De Croy... Han. Onderschrift: Charles Philips de Croij... Henegouwe. Zonder uitgeversnaam. 182 x 127 (afb. 156 x 124) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II**: Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 30. In: 1627-1640. **Kopie a**: Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Gravure van mindere kwaliteit. In: B1614.02 (Leiden, UB: 1493 A 11), D1626; **Kopie b**: Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Ahmed I (1590-1617). Sultan van het Ottomaanse rijk. **Prent 1**: Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Acomath I... Ottomannica. Onderschrift: Acomath de I... tegenwoordelick regerende. Zonder uitgeversnaam. 185 x 126 (afb. 159 x 124) mm. In: B1619, B1621.

Ahmed I (1590-1617). Sultan van het Ottomaanse rijk. **Prent 2**: Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Acomath Primvs... Decimvs Octavus. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 194 x 137 (afb. 169 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.130; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034131_01 en PORT_00034131_02.

Albert, aartshertog van Oostenrijk (1559-1621). Landvoogd van de Habsburgse Nederlanden (1598-1621). **Prent 1:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Albertvs D.G...Artes & Com. Onderschrift: Albertus...Artoijs etc. *N. de Clerck excud.* 193 x 124 (afb. 154 x 119) mm. In: B1610.01, B1614.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excud.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Albert, aartshertog van Oostenrijk (1559-1621). Landvoogd van de Habsburgse Nederlanden (1598-1621). **Prent 2:** Als een ouder persoon. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Albertus D.G...Fland. etc. Balustrade: Natus Anno 1559. Onderschrift: Albertus...Henegou etc. *N. de Clerc exc.* 191 x 126 (afb. 155 x 123) mm. In: B1621. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 42. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Albert (Achilles) van Brandenburg (1414-1486). Keurvorst (1470-1486). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Albertus I...Elect. Balustrade: Obijt Anno 1486. Onderschrift: Albert de i. genaemt...Pomeren etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 127 (afb. 154 x 122) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. Zonder de plooiakraag en de platte kraag. In: C1654 als Herodes (V311).

Albert van Brandenburg-Ansbach (1490-1568). Hertog van Pruisen (1525-1568). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Albertvs Marchio...Norim. Onderschrift: Albertus Marcgrave...Norenberch etc. Zonder uitgeversnaam. 174 x 125 (afb. 152 x 120) mm. In: A1612, A1617.01, C1630.02.

Alexander de Grote (356-323 v.C.). Koning van Macedonië (336-323 v.C.). Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Alexander Magnvs...Rex. Onderschrift: Alexander de Groote...Macedonien. Zonder uitgeversnaam. 186 x 119 (afb. 154 x 117) mm. In: B1621, C1654.

Alfons V (1432-1481). Koning van Portugal (1438-1481). **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Alfonsvs V...Dvo-Decimvs. Onderschrift: Alphonsus de vijfde...etc. *N. de Clerck exc.* 193 x 123 (afb. 153 x 121) mm. In: B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Enkele arceringen in het gezicht toegevoegd. In: C1654 als Jephtha (V91).

Alva, Fernando Alvarez de Toledo, hertog van (1507-1582). Gouverneur-generaal van de Nederlanden (1567-1573). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ferdinandvs Alvares...Belg. Balustrade: Obijt Anno 1582. Aetatis 79. Onderschrift: Ferdinandus Alu<a>res...Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 12. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.¹

Andreas van Oostenrijk (1558-1600). Kardinaal en plaatsvervangend landvoogd van de Habsburgse Nederlanden (1598-1599). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Andreas Cardinal...Belg. Gvbern. Onderschrift: Andreas Cardinal...Gouverneur der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 186 x 127 (afb. 152 x 122) mm. Amsterdam, Rijksmuseum: Franken Collectie (zonder inv.nr); Mortzfeld A15303; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00046223_01.

Anjou, François, hertog van (1556-1584). Soeverein van de Nederlanden (1581-1583). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Franciscvs Valesivs...Fland. etc. Balustrade: Obijt Annos 1584. Iunio 10. Onderschrift: Francois van Valoys...Grave van Vlaenderen etc. Zonder uitgeversnaam. 181 x 119 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een

¹ Een andere prent, met rolwerkartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *Crispiaan sculp en H.Iacobsen exc;* Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 10.

ornamentele rand. Doorgaans genummerd 29. In: C1627-1640. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Anna van Denemarken (1575-1619). Koningin-gemalin van Engeland (1603-1619). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Anna D.G. Mag.-Britanniae...Regna. Balustrade: Natus Anno 1574. Onderschrift: Anna bij der gratien Gods...Irlant. Zonder uitgeversnaam. 185 x 126 (afb. 154 x 122) mm. Mortzfeld A5672. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Semiramis (V24).

Anna van Oostenrijk (1601-1666). Koningin-gemalin van Frankrijk (1615-1643). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Anna Maria Mavritia...Reg. Balustrade: Nata Anno 1601. Onderschrift: Anna Maria Mauritia...Navarre. *N. de Clerck exc.* 186 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: A1625.

Anna van Tirol (1585-1618). Keizerin-gemalin van het Heilige Roomse Rijk (1612-1618). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Anna D.G. Roman. Imperat...Arch. Aust. Balustrade: Nascitur Anno 1585. Octob. 10. Onderschrift: Anna bij der gratien Gods...van Oostenrijk etc. *N. de Clerck exc.* 180 x 122 mm. Londen, British Museum: 1930,0414.251; Braunschweig, Herzog Anton Ulrich-Museum: P-Slg AB 3.148.

Anton I (1531-1595). Koning van Portugal (1580). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Antonivs de I...Algarbiorvm. Onderschrift: Anthonius de I...Algarben. Zonder uitgeversnaam. 187 x 126 (afb. 157 x 123) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder molensteenkraag. Op de balustrade: Antiochús Magnús Reg. 38 jaar. In: C1654 als Antiochus Magnus (V252).

Atahualpa (ca. 1502-1533). Heerser van het Incarijk. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Athabalipa...Peruvia. Onderschrift: Athabalipa...van Peru. Zonder uitgeversnaam. 195 x 125 (afb. 154 x 120) mm. In: A1617.01.

Barbarigo, Agostino (ca. 1420-1501). Doge van Venetië (1486-1501). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Augustinus Barbadicus...Dux. Onderschrift: Augustinus Barbadicus...Venetianen. Zonder uitgeversnaam. 189 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Met schaduwarceringen op het harnas linksonder. Op de balustrade: Pitacus Mitilenus? In: C1654, als Pitacus (V196) in Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10, overgeplakt met het portret van Frederik III, de Wijze. **Staat III:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Esaias (V202).

Bassa, Sinan: zie **Pascha, Koca Sinan**

Bassa, Soliman: zie **Pascha van Boeda, Süleyman**

Basta, Giorgio (ca. 1550-1612). Generaal in dienst van het Heilige Roomse Rijk (1591-1606) en gouverneur van Transsylvanië (1601-1606). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Georgius Basta...Gen. Proc. Onderschrift: Georg Basta...Hoog-Hungaryen. Zonder uitgeversnaam. 186 x 130 (afb. 157 x 124) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder witte platte kraag en met extra arceringen onder de neus. In: C1654 als Thola (V89). In Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent geplakt over het portret van Gian Giacomo Trivulzio. In Amsterdam, UB: OL 18 is de prent geplakt over het portret van Emanuel I van Portugal. **Staat III:** Binnen een ornamentele rand in houtsnede. In: C1664.05 als Willem Schouten van Hoorn.

Báthory, András (ca. 1566-1599). Prins van Transsylvanië (1599). Doodsportret. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Andreas Bathorus...Transyluaniae. Onderschrift: Andreas Bator...Sevenberghen. Zonder uitgeversnaam. 182 x 124 (afb. 153 x 118) mm. In: B1619.

Báthory, Sigismund (1572-1613). Prins of Transsylvanië (1586-1598). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sigismund Transylvaniae...Princ. etc. Onderschrift: Sigismundus Vorst van Sevenburgen...Siculen etc. Zonder uitgeversnaam. 175 x 132 (afb. 157 x 125) mm. In: A1617.01, B1619.

Báthory, Stefanus (1533-1586). Vorst van Transsylvanië (1571-1575) en koning van Polen (1575-1586). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Stephanvs Bathorvs...Lithvaniae etc. Balustrade: Obijt Anno 1586 Aetat. 53. Onderschrift: Stephanus Bathor...Masovien etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 121 (afb. 152 x 118) mm. In: B1614.01, A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Met kortere snor en een sik in plaats van een baard. De arceringen in het gezicht veranderd en zonder pukkel op de wang. De tekst op de balustrade veranderd in: Arsames Regeert 4 Jaar. In: C1654 als Arsames (V191). **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Bayezid I (1360-1403). Sultan van Ottomaanse rijk (1389-1402). Buste/halffiguur naar rechts, hoofd naar links gedraaid, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Biaset Gvldervm Tvrcarvm Imperator Qvintvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 139 (afb. 170 x 134) mm. Londen, British Museum: O,2.116; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034006_01; PORT_00034011_02; PORT_00034012_01 en PORT_00034012_02.

Bayezid II (1447-1512). Sultan van het Ottomaanse rijk (1481-1512). Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Baiasithes Secvndvs Imperator Tvrcarvm Dvodecimvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 192 x 137 (afb. 170 x 133) mm. Londen, British Museum: O,2.124 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034055_01.

Bergen (op Zoom), Jan IV van Glymes, markies van (1528-1567). Stadhouders van Henegouwen en gouverneur van Valenciennes en Kamerijk. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ioannes Marchio Bergizomii...Cameracesii. Balustrade: Obijt Anno 1567. 22 May. Onderschrift: Johan Marquis van Berghen...Cambresis. Zonder uitgeversnaam. 180 x 129 (afb. 154 x 124) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 10. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Gravure van mindere kwaliteit. Vermoedelijk in: B1614.02. Zie Mortzfeld A7832. **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Bergh, Hendrik van den (1573-1638). Gouverneur van Spaans Gelderland of Opper-Gelre (1618-1632). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricus Comes S'Herenberg...Reg. Hisp. Onderschrift: Henrick Grave van Sheerenberg...Spaignen. Zonder uitgeversnaam. 188 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 12. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Bethlen, Gabriël (1580-1629). Prins van Transsylvanië (1613-1629). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Bet'<h>'lehem Gabor...Sicul. etc. Onderschrift: Gabriel Bethlehem...Siculi, etc. Zonder uitgeversnaam. 185 x 132 (afb. 152 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 58. In: C1627-1640.

Boisot, Lodewijk van (ca. 1530-1576). Admiraal van de Zeeuwse geuzenvloot. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs Boysotivs...Zela. Onderschrift: Lowys van Boysot...Zeelant. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Borgia, Cesare (1475-1507). Zoon van paus Alexander VI. Hertog van Valentinois. **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Caesar Borgia...Valentinoys. Onderschrift: Caesar...Valentinoys. Zonder uitgeversnaam. 188 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Josua (V82).

Borssele, Frank van (ca. 1395-1470). Echtgenoot van gravin Jacoba van Beieren. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franco Borselensis...Holl. Balustrade: Obijt Anno 1470. Onderschrift: Vranck van Borselen...over Hollant etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 127 (afb. 156 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De keten van de Orde van het Gulden Vlies aangepast en het juweel weggewerkt. In: C1654 als Balthasar (V182).

Bossu, Maximiliaan van Hénin-Liétard, graaf van (1542-1578). Stadhouders van Holland, Zeeland en Utrecht in dienst van de Habsburgers (1567-1573). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maximilianvs Bossvii...Vlt. Balustrade: Obijt Anno 1578. Onderschrift: Maximiliaen Grave van Bossu...Wtrecht. Zonder uitgeversnaam. 186 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 21). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 19. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Gravure van mindere kwaliteit. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), D1626; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Bourbon, Anton van (1518-1562). Hertog van Vendôme en koning-gemaal van Navarre (1555-1562). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Anthonivs Borbonivs...Vendosime etc. Balustrade: Obijt Anno 1562. Onderschrift: Anthonius van Bourbon...Vendosme etc. Zonder uitgeversnaam. 180 x 125 (afb. 152 x 119) mm. In: A1615.

Bourbon, Karel III van (1490-1527). Frans militair aanvoerder. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Dvx...Caroli. V. Balustrade: Obijt Anno 1527. Onderschrift: Carolus Hertoch van Bourbon...Carolus de V. *N. de Clerck exc.* 195 x 122 (afb. 153 x 119) mm. In: B1610.02, A1612, A1617.01, B1621, C1630.02.

Bourbon-Condé, Lodewijk I van (1530-1569). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovicus Borbonius...Condaus. Balustrade: Occisus Anno 1569. Onderschrift: Lodowyck van Bourbon...Conde. Zonder uitgeversnaam. 195 x 130 (afb. 156 x 124) mm. In: A1617.01.

Brederode, Hendrik van (1532-1568). De Grote Geus. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs Dominvs A Brederode...Vltraiect. Onderschrift: Henrick Heere van Brederode...Wtrecht. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (155 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 9. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Vermoedelijk in: B1614.02. Zeker in: C1647, C1652, C1663; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Brederode, Johan Wolfert van (1599-1655). Officier en staatsman in de Republiek der Verenigde Nederlanden. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannes Wolphert...Cloeting '<etc>'. Onderschrift: Hans Wolphert Heere tot Brederode...Voshol. Zonder uitgeversnaam. 188 x 128 (afb. 155 x 121) mm. In: A1625.

Brunswijk, Christiaan van (1599-1626). Militair leider tijdens de Dertigjarige Oorlog. **Prent 1.** Met radslotpistool in de rechter hand. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Parijs, Bibliothèque Sainte-Geneviève, EST 91 RES (P.4A) (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Christianis Dux...Halberstad etc. Balustrade: Natus Anno 1599. Sept. 10. Onderschrift: Christiaan Hertoch van Bruynswyck...Crychs Ouerste. *Cum privilegio. N. de Clerc exc.* 190 x 126 (afb. 156 x 122) mm. In: B1623.02. **Staat III:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 6. In: C1627-1640 (München, BSB: 2 Belg. 148-3).

Brunswijk, Christiaan van (1599-1626). Militair leider tijdens de Dertigjarige Oorlog. **Prent 2.** Met haarlok. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Christianus Dux...Halberstad. etc. Onderschrift: Christiaan Hartoch...Crijghs Overste etc. Zonder uitgeversnaam.

180 x 124 (afb. 159 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 6. In: C1627-1640 (Den Haag, KB: KW 1790 A 112).

Brunswijk-Wolfenbüttel, Frederik Ulrich, hertog van (1591-1634). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fredericus Ulricus...Halbersta: Onderschrift: Frederick Ulrick...Halberstadt. Zonder uitgeversnaam. 184 x 134 (afb. 154 x 126) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 10. In: C1627-1640.

Bucer, Martin (1491-1551). Duitse theoloog en reformator. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Martinvs Bvcervs...Annos. 61. Balustrade: Obijt Cantabrigie 1551. Onderschrift: Martinus Bucerus van Ingelheym. Zonder uitgeversnaam. 194 x 124 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Joel (V207).

Calvijn, Johannes (1509-1564). Frans-Zwitserse theoloog en reformator. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Calvinvs...Menses 10. Balustrade: Obijt A 1563. Mayo 27. Onderschrift: Johannes Calvinus van Noyen. *N. de Cerc exc.* 194 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, C1630.02.

Carlos van Spanje (1545-1568). Oudste zoon van Filips II. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus D.G...Primog. Onderschrift: Carel Prince van Spangien...Coninck van Spangien. *N. de Clerc exc.* 188 x 130 (afb. 150 x 123) mm. In: A1617.01.

Chabannes, Jacques II de (147-1525). Heer van La Palice. Frans edelman en militair. **Staat I:** Afgeleid van de tweede staat. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. 135 x 109 mm. Geen balustrade. In: C1654 als Abdon (V94).

Chalon, René de (151-1544). Prins van Oranje (1538). Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Renatvs Cabilonens...Fris. Onderschrift: Rene de Chalon...Vrieslant. Zonder uitgeversnaam. 187 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01.

Christiaan (1603-1647). Kroonprins van Denemarken en Noorwegen. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Christianus D.G...Dithmars. Onderschrift: Christianus...Ditmars. etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 117 (afb. 152 x 115) mm. In: A1625.

Christiaan II (1481-1559). Koning van Denemarken, Noorwegen (1513-1523) en Zweden (1520-1521). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Christiernvs II... Annos 78. Balustrade: Obijt Anno 1559. Onderschrift: Christiernvs de II...Norwegen etc. Zonder uitgeversnaam. 193 x 128 (afb. 156 x 123) mm. In: A1612, A1615, B1621, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De Orde van het Gulden Vlies weggewerkt. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Bias (V197). In Amsterdam, UB: OL 18 en Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent ook afgedrukt als Hosea (V206) en daarna overgeplakt met een prent van Ezechiël (een kopie van New Hollstein Dutch, J. Stradanus, nr 10).

Christiaan III (1503-1559). Koning van Denemarken en Noorwegen (1534-1559). **Staat I:** Buste/halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Christianvs III...Hols. etc. Onderschrift: Christianus de III...Noorwegen, etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 127 (afb. 157 x 124) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De plooiakraag onder het oor verwijderd. Op de balustrade: David Regeert 40 Jaar. In: C1654 als David (V159).

Christiaan IV (1577-1648). Koning van Denemarken en Noorwegen (1588-1648). **Prent 1.** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Christianvs IV...Storm etc. Onderschrift: Christianus de IV...Delmenhorst. *N. de Clerc exc.* 189 x 125 (afb. 154 x 120) mm. In: B1614.01, A1615. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Gravure

van mindere kwaliteit. In: D1624. **Kopie b**: Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Christiaan IV (1577-1648). Koning van Denemarken en Noorwegen (1588-1648). **Prent 2**. Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I**: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Christianvs IV...Storm. etc. Onderschrift: Christianus de IV...Delmenhorst. Zonder uitgeversnaam. 189 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: B1621, B1623.01, A1625. **Staat II**: Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 49. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Clemens VII (1478-1534). Paus (1523-1534). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Clemens VII..Menses 10. Balustrade: Obijt Ao 1533. Onderschrift: Clemens de VII...Medices. *N. de Clerc exc.* 193 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: A1612, B1621.²

Coligny, Gaspard de (1519-1572). Admiraal van Frankrijk en protestants leider. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gasper Colinivs...Gall. Balustrade: Obijt 1572. 24 Augusti. Onderschrift: Gaspar de Colignij...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Kopie**: Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Coligny, Louise de (1555-1620). Vierde vrouw van Willem van Oranje. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovica De Colignii...Arausionensis etc. Onderschrift: Lowise de Coligny...memo. *N. de Clerc exc.* 190 x 129 (afb. 156 x 122) mm. Zie onder andere Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-103.857 en Londen, British Museum: 1923,0714.25. Mogelijk zijn er ook exemplaren van deze prent te vinden in C1627-1640, maar in ieder geval in C1669.

Colleoni, Bartolomeo (1400-1475). Condottiere. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Bartholomaeus Colleone...Venetorum. Onderschrift: Bartholomeus Coleone...venetianen. Zonder uitgeversnaam. 177 x 130 (afb. 157 x 126) mm. In: A1617.01.

Columbus, Christoffel (ca. 1451-1506). Ontdekkingsreiziger. Halffiguur naar links, het hoofd naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Christophorus Columbus...Orbis. Onderschrift: Christoffel...Werelt. Zonder uitgeversnaam. 191 x 122 (afb. 152 x 120) mm. In: A1617.01.

Constantia van Oostenrijk (1588-1631). Koningin-gemalin van Polen (1605-1631). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Constantia Austriaca...Lithvaniae etc. Onderschrift: Constantia...Lithuanien etc. Zonder uitgeversnaam. 184 x 132 (afb. 154 x 125) mm. In: A1625.

Constantijn de Grote (ca. 272-377). Romeins keizer. **Prent 1**. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Constantinus Magnvs...Constantinopolis. Onderschrift: Constantinus...Constantinopolen. Zonder uitgeversnaam. 180 x 120 (afb. 151 x 118) mm. In: A1615, C1654 (V403).

Constantijn de Grote (ca. 272-377). Romeins keizer. **Prent 2**. Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I**: Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Constantinus Magnus...Constantinopolis. Onderschrift: Constantinus de Groote...Constantinopolen. Zonder uitgeversnaam. 185 x 129 (afb. 150 x 119) mm. In: B1621. **Staat II**: Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Pompeius Magnus (V256).

Córdoba, Gonzalo Fernández de (1453-1515). Spaans generaal. **Staat I**: Buste naar rechts, het hoofd naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Consalvus Ferdinandus...Magn. Balustrade: Obijt Anno 1516. Onderschrift: Consalvus Ferdinandus...van Napels. Zonder uitgeversnaam. 186 x 132 (afb. 157 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat II**: Alleen de binnenste ovaal. De

² Voor de prent in C1630.02 zie New Hollstein Dutch, J. Matham, nr 245 copy II(II).

witte kraag met schaduwarceringen donker gemaakt. De Orde van het Gulden Vlies verwijderd. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Samson (V95).

Cortés, Hernán (1485-1547). Spaanse conquistador. **Staat I:** Buste/halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus Cortesius...Prorex. Onderschrift: Ferdinandus Cortesius...Viceroy. Zonder uitgeversnaam. 192 x 124 (afb. 153 x 119) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Het harnas veranderd in een jas met sluitingen en een halsdoek. Het wapenheft in zijn rechterhand aangepast tot boekrol. In: C1654 als Elon (V93). In Amsterdam, UB: OL 18 is de prent geplakt over het portret van Johannes Sleydanus en ook afgedrukt als Barak (V87) en daarna overgeplakt met het portret van Emanuel I van Portugal.

Cranmer, Thomas (1489-1556). Anglicaanse aartsbisschop van Canterbury. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Thomas C'<r>'anmervs...Primas. Onderschrift: Thomas Cranmerus Aertsbisschop van Cantelberch. Zonder uitgeversnaam. 193 x 128 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, C1630.02.

Dimitri I, de Valse (1581-1601). Tsaar van Rusland (1605-1606). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Demetrius...Rvssiae etc. Onderschrift: Demetrius...Russen. Zonder uitgeversnaam. 192 x 131 (afb. 157 x 124) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Cambijses Regeert 8 Jaar. In: C1654 als Cambyses (V184).

Dimitri I, de Valse (1581-1601). Tsaar van Rusland (1605-1606). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Demetrius...Russiae etc. Onderschrift: Demetrius...Russen. Zonder uitgeversnaam. 191 x 131 (afb. 157 x 128) mm. In: B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De snor ingekort en een donkere sik toegevoegd. In: C1654 als Labosardachus (V181).

Donato, Leonardo (1536-1612). Doge van Venetië. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Leonardus Donatus...Dux. Onderschrift: Leonardus Donatus...Venetien. Zonder uitgeversnaam. 196 x 127 (afb. 157 x 122) mm. In: A1617.01.

Doria, Andrea (1466-1560). Genuese condotierre, admiraal en politicus. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Andrea Doria...Restitvtor. Onderschrift: Andreas Dora...de vijfde. Zonder uitgeversnaam. 195 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De Orde van het Gulden Vlies weggewerkt. Op de balustrade: Hiskia Regeert 29 Jaar. In: C1654 als Hiskia (V172).

Eduard III (1312-1377). Koning van Engeland (1327-1377). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Eduardus Princeps...Gallorum. Onderschrift: Eduward Prince...Francoijsen. Zonder uitgeversnaam. 190 x 128 (afb. 161 x 127) mm. In: A1617.01, B1621.

Eduard VI (1537-1553). Koning van Engeland (1547-1553). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Edwardvs VI...Rex. Onderschrift: Eduward de VI...Irlant. Zonder uitgeversnaam. 192 x 128 (afb. 156 x 122) mm. In: A1612, A1615, C1630.02.

Egmont, Lamoraal, graaf van (1522-1568). Nederlands edelman en veldheer, stadhouder van Vlaanderen en Artesië (1559-1568). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Amvrathes Princeps...Prefectvs. Balustrade: Obijt Anno 1568 Iunio 5. Onderschrift: Amurath Prince...Arthoys. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 13. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacobsz exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Egmont, Maximiliaan van (1509-1548). Graaf van Buren en Leerdam (1539-1548). Stadhouders van Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel (1540-1548). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maximilianvs Comes...Caroli V. Onderschrift: Maximilianus...de vijfde. *N. de Clerck exc.* 194 x 125 (afb. 152 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De kraag versoberd en de Orde van het Gulden Vlies verwijderd. In: C1654 als Jair (V90).

Elisabeth I (1533-1603). Koningin van Engeland (1558-1603). **Prent 1.** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Elisabet D.G....Chr. Prop. Balustrade: Mortua Anno MiseriCorDiae. Aet. 70. Onderschrift: Elisabeth by der gratien Gods...des Geloofs. Zonder uitgeversnaam. 175 x 125 (afb. 153 x 121) mm. In: B1614.01, A1615. **Kopie:** Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 24. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. *Crispiaan van den queboren Sculp* en *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Elisabeth I (1533-1603). Koningin van Engeland (1558-1603). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Elisabet D.G....Chr. Prop. Balustrade: Mortua Anno MiseriCorDiae. Aet. 70. Onderschrift: Elisabeth by der gratien Gods...des Geloofs. Zonder uitgeversnaam. 183 x 129 (afb. 160 x 122) mm. In: B1621.

Elisabeth Stuart (1596-1662). Koningin-gemalin van Bohemen (1619-1620). **Prent 1.** Met mantel en kroon. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Elisabetha Regina...Unica. Onderschrift: Elisabeth Coninginne...Groot Brittaignen. *N. de Clerck exc.* Minstens 190 x 126 (afb. 156 x 125) mm. Braunschweig, Herzog Anton Ulrich-Museum: P-Slg AB 3.961.

Elisabeth Stuart (1596-1662). Koningin-gemalin van Bohemen (1619-1620). **Prent 2.** Zonder kroon. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Elisabetha Regina...Unica. Onderschrift: Elisabeth Coninginne...Groot-Brittaignen. *N. de Clerck exc.* 190 x 126 (afb. 155 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 62. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Emanuel I (1469-1521). Koning van Portugal (1494-1521). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Emanvelvs I...Decimvs-Qvartvs. Onderschrift: Emanuel de eerste...Algarven etc. *N. de Clerck exc.* 188 x 121 (afb. 154 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Barak (V87). In Amsterdam, UB: OL 18 is de prent geplakt over het portret van Hernán Cortés en ook afgedrukt als Thola (V89) en daarna overgeplakt met het portret van Giorgio Basta.

Erasmus, Desiderius (1466/69-1536). Theoloog en humanist. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Desiderivs Erasmvs...Annos 70. Balustrade: Obijt Basilia Ao 1536. Onderschrift: D. Erasmus van Rotterdam. Zonder uitgeversnaam. 195 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Met extra arceringen op de wang in het gezicht. De tekst op de balustrade veranderd in: Solon Aeheniensis. In: C1654 als Solon (V194).

Erik XIV (1533-1577). Koning van Zweden (1560-1568). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ericvs XIV...Rex. Onderschrift: Ericus de xiiii...Wenden Coninck. Zonder uitgeversnaam. 188 x 123 (afb. 153 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De opstaande plooikraag verwijderd. Op de balustrade: Usia Regeert 52 Jaar. In: C1654 als Usia (V169). **Staat III:** Binnen een ornamentele rand in houtsnede. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1664.07 als Jacques l'Hermite.

Erik XIV (1533-1577). Koning van Zweden (1560-1568). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ericvs XIV...Rex. Onderschrift: Ericus de xiiii...Wend Coninck. Zonder uitgeversnaam. 186 x 129 (afb. 152 x 120) mm. In: B1621.

Ernst van Oostenrijk (1553-1595). Gouverneur-generaal van de Habsburgse Nederlanden (1594-1595). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ernestvs D.G...Belg. Onderschrift: Ernestus Aerts-Hertoch...Name des Conincx. Zonder uitgeversnaam. 181 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 35. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Essex, Devereux, Robert, graaf van (1566-1601). Gunsteling van koningin Elisabeth I. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Robertvs Com...Irian. Balustrade: Obijt Anno 1601 Martij 7. Onderschrift: Robert Grave van Essex...van Irlant. *N. de Clerck exc.* 194 x 122 (afb. 152 x 118) mm. In: B1610.01.

Farnese, Ottavio (1524-1586). Hertog van Parma (1547-1586). **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Octavius Farnesius...Dux. Onderschrift: Octavius Farnesius...Playsance. Zonder uitgeversnaam. 190 x 122 (afb. 155 x 120) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. Op de balustrade: Demetrius Soter Regeert 11 iaar. In: C1654 als Demetrius Soter (V254).

Feodor I (1557-1598). Tsaar van Rusland (1584-1598). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Theodorvs Iohann...Rvssiae. etc. Onderschrift: Theodorus Groot-Vorst...Russien etc. Zonder uitgeversnaam. 187 x 122 (afb. 152 x 118) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Darius Hijstaspis Regeert 36 Jaar. In: C1654 als Darius Hystaspis (V185). **Staat III:** Binnen een ornamentele rand in houtsnede. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1664.03 als Wollodimer, Grootvorst van Moscovien.

Feodor I (1557-1598). Tsaar van Rusland (1584-1598). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Theodorvs Iohann...Rvssiae. etc. Onderschrift: Theodorus Groot Vorst...Russien etc. Zonder uitgeversnaam. 182 x 123 (afb. 151 x 121) mm. In: B1621.

Ferdinand I (1503-1564). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1556-1564). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus I...Avg. Onderschrift: Ferdinandus de I...s'Rijcx etc. *N. de Clerc exc.* 193 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: B1610.02, A1612, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02.

Ferdinand I (1503-1564). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1556-1564). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ferdinand D.G...Avg. Balustrade: Christo. Dvce. Onderschrift: Ferdinandus de I...Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 184 x 126 (afb. 157 x 124) mm. In: B1621, C1654 (V406).

Ferdinand II (1578-1637). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1619-1637). **Prent 1:** Als aartshertog van Oostenrijk (1590-1619). Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus...Carniolae etc. Balustrade: Natus Anno 1578. Onderschrift: Ferdinandus ...Carniol etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 127 (afb. 157 x 124) mm. In: A1617.01, B1619.

Ferdinand II (1578-1637). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1619-1637). **Prent 2:** Als keizer. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus II...Augustus. Balustrade: Natus Anno 1578. Onderschrift: Ferdinandus de tweede...sRycx etc. *N. de Clerc exc.* 187 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: B1623.02 (twee keer), A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 60. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Ferdinand V, de Katholieke (1452-1516). Ferdinand II van Aragon, heerser over Castilië als Ferdinand V met zijn vrouw Isabella I als co-heerser (1474-1504). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus V...Neapolis etc Rex. Balustrade: Obyit anno

1515. Onderschrift: Ferdinandus de V...Napels etc. *N. de Clerck exc.* 190 x 120 (afb. 153 x 118) mm. In: B1610.02, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1621.

Ferdinand van Beieren (1577-1650). Keurvorst en bisschop van Keulen (1612-1650). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ferdinandvs D.G...Dvx etc. Onderschrift: Ferdinandus...Hertoch in Beijeren etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 55. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Filips I van Hessen (1504-1567). Landgraaf van Hessen (1509-1567). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs D.G...Etc. Onderschrift: Philippus Lantgraef...Nidda etc. *N. de Clerck exc.* 188 x 121 (afb. 153 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, A1617.01, C1630.02.

Filips II (1527-1598). Koning van Spanje (1556-1598) en landsheer in de Nederlanden (1555-1581). **Prent 1.** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs II...Avst. Balustrade: Obyt 1598. Septemb.13. Aetatis 71. Onderschrift: Philippus de II...Bourgondien etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 117 (afb. 150 x 115) mm. In: A1612, B1614.01, A1615, C1630.02.³

Filips II (1527-1598). Koning van Spanje (1556-1598) en landsheer in de Nederlanden (1555-1581). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippvs II...Avst. Balustrade: Obyt 1598. Septemb.13. Aetatis 71. Onderschrift: Philippus de II...Bourgondien etc. Zonder uitgeversnaam. 184 x 125 (afb. 154 x 122) mm. In: B1621.

Filips III (1578-1621). Koning van Spanje (1598-1621). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs III...Rex. Onderschrift: Philippus de III...Indien etc. *N. de Clerck exc.* 194 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: B1610.01, B1612, B1614.01, B1614.02 (Leiden, UB: Thysia 248 II), A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 14), D1624 (Den Haag, KB: KW 1002 A 19). **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Mogelijk zijn er ook exemplaren van deze prent te vinden in B1614.02. Zeker in verschillende exemplaren van D1624 (Leiden, UB: 1149 B 29); **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excud.* In: D1618, B1623.01, D1635.

Filips III (1578-1621). Koning van Spanje (1598-1621). **Prent 2.** Met mantel en kroon. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippvs III...Rex etc. Onderschrift: Philippus de III...Indien etc. Zonder uitgeversnaam. 187 x 126 (afb. 155 x 122) mm. In: B1621. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 41. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Filips IV (1605-1665). Koning van Spanje (1621-1665). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippus IV...Aust. etc. Balustrade: Natus Anno 1605. Onderschrift: Philippvs de IV...Brabant. *N. de Clerc exc.* 191 x 125 (afb. 154 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 4. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Filips de Goede (1396-1467). Hertog van Bourgondië (1419-1467). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs Bonvs...Zel. etc. Balustrade: Obijt 1467. Aetatis 72. Onderschrift: Philippus toegenaemt de Goede...Zeelant etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 3. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Filips de Schone (1478-1506). Landsheer van de Bourgondische Nederlanden (1482-1506). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs I...Fland. etc.

³ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *H. Iacobsz excud.*

Balustrade: Obyt anno 1506. Onderschrift: Philippus de I...Vlaender etc. *N. de Clerck exc.* 193 x 123 (afb. 153 x 120) mm. In: B1610.02, B1614.01, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1621, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Filips de Stoute (1342-1404). Hertog van Bourgondië (1363-1404). **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs Valesivs...Artes. etc. Balustrade: Obijt 1404. Aetatis 70. Onderschrift: Philips van Valoijs...Vlaender Artoijs etc. Zonder uitgeversnaam. 182 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 1. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Filips de Strijdbare (1503-1548). Vorst van Palts-Neuburg en bevelhebber in dienst van keizer Karel V en koning Ferdinand I. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00050891_01 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Philippus Com...Imp. Balustrade: Obyt Anno 1548. Onderschrift: Philips Paltzgrave...tegen den Turck. Zonder uitgeversnaam. 189 x 131 (afb. 157 x 120) mm. In: A1617.01.

Filips Willem van Oranje (1554-1618). Oudste zoon van Willem van Oranje. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs D.G...Diest. etc. Onderschrift: Philips Guillaume...Grimbergen etc. Zonder uitgeversnaam. 186 x 126 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 22). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 39. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van matige kwaliteit. In: B1614.02 (Leiden, UB: 1493 A 12), D1624, D1626; **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Foix, Gaston van (1489-1512). Hertog van Nemours. Franse militaire bevelhebber. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gaston...Ludov. XII. Balustrade: Caesus Anno 1512. Onderschrift: Gaston Grave van Foix...Lodwyck de xij. Zonder uitgeversnaam. 187 x 130 (afb. 157 x 124) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. De tekst op de balustrade veranderd in: Iosaphat Regeert 29 Jaar. In: C1654, als Josaphat (V164) in Amsterdam, UB: OL 18; Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 en Den Haag, KB: KW 1321 C 21. In alle drie de exemplaren is de prent overgeplakt met het portret van Philippe Villiers. **Staat III:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Hesechiel (V204).

Foix, Odet van (1485-1528). Burggraaf van Lautrec. Franse militaire bevelhebber. **Staat I:** Buste/halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Odetus De Foix...obyt 1528. Onderschrift: Odet de Foix...Milanen. Zonder uitgeversnaam. 186 x 128 (afb. 155 x 124) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Periander (V199).

Frans I (1494-1547). Koning van Frankrijk (1515-1547). **Prent 1: Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Franciscvs I...Christianissimvs. Balustrade: Obyt Anno 1547. Onderschrift: Franciscus de I...van Vranckryck. *N. de Clerck exc.* 197 x 122 (afb. 153 x 119) mm. In: B1610.02, A1612, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02.

Frans I (1494-1547). Koning van Frankrijk (1515-1547). **Prent 2:** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franciscvs I...Christianissimvs. Balustrade: Obyt Anno 1547. Onderschrift: Franciscus I...van Vranckrijck. Zonder uitgeversnaam. 194 x 127 (afb. 152 x 121) mm. In: B1621.

Frans II (1544-1560). Koning van Frankrijk (1559-1560). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Franciscvs II...Christianissimvs. Balustrade: Obijt Anno 1560. Septem. 14. Onderschrift: Franciscus de II...Vranckrijck. Zonder uitgeversnaam. 187 x 119 (afb. 151 x 117) mm.

In: B1614.01, A1615, B1623.01, C1633. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Frederik (1451-1504). Koning van Napels (1496-1501). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fredericvs II...XI. Onderschrift: Fridericus de tweede...Napels. Zonder uitgeversnaam. 182 x 127 (afb. 155 x 124) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Salomon (V160). In Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent geplakt over het portret van Lodewijk XI van Frankrijk. **Staat III:** Met snor en extra arceringen in het gezicht. De adelaar op de sjerp weggewerkt. Op de balustrade: Salomon Regeert 40 Jaar. In: C1654 als Salomon (V160). In Amsterdam, UB: OL 18 en Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent geplakt over het portret van Lodewijk XI van Frankrijk. **Staat IV:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1664.02 als Casimir van Polen.

Frederik I (1471-1533). Koning van Denemarken en Noorwegen (1523-1533). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fridericvs I...Rex etc. Onderschrift: Frederick de I Coninck van Denemarken ende Noorweghen etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. Op de balustrade: Albia Regeert 3 Jaar. In: C1654 als Abia (V162).

Frederik I (1471-1533). Koning van Denemarken en Noorwegen (1523-1533). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fridericvs I...Rex etc. Onderschrift: Frederick de i Coninck van Denemarcken Ende Noorweghen etc. Zonder uitgeversnaam. 186 x 128 (afb. 154 x 121) mm. In: B1621.

Frederik II (1534-1588). Koning van Denemarken en Noorwegen (1559-1588). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fredericvs II...Holsatiae etc. Onderschrift: Friderick de II...Norwegen etc. Zonder uitgeversnaam. 195 x 122 (afb. 155 x 120) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. Op de balustrade: Antogonus Reg. 18 jaar. In: C1654 als Antigonus (V248).

Frederik III (1415-1493). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1440-1493). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fridericvs III...Avgvstvs. Onderschrift: Fredericus de derde...Oostenrijk etc. *N. de Clerc exc.* 194 x 126 (afb. 153 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1654 (V405).

Frederik III (1415-1493). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1440-1493). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fridericus III...Augustus. Onderschrift: Fredericus de derde...Oostenrijk etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 129 (afb. 151 x 122) mm. In: B1621.

Frederik III, de Vrome (1515-1576). Keurvorst van de Palts (1559-1576). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fridericus III...Dux. Balustrade: Obijt anno 1576. Aetat. 62. Onderschrift: Frederick de iij...in Beyeren etc. Zonder uitgeversnaam. 189 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. De tekst op de balustrade veranderd in: Ptolomeus Philadelphus Reg. 38 jaar. In: C1654 als Ptolomeus Philadelphus (V251).

Frederik III, de Wijze (1463-1525). Keurvorst van Saksen (1486-1525). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fredericvs III...Elector. Balustrade: Obijt 5 May 1525 Vixit Annos 63. Onderschrift: Fridericus de III...ende Ceurvorst etc. *N. de Clerck exc.* 185 x 123 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, A1617.01, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Pitacus (V196). In Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent geplakt over het portret van Agostino Barbarigo.

Frederik V (1596-1632). Keurvorst van de Palts (1610-1623) en koning van Bohemen (1619-1620). **Prent 1.** Als keurvorst. Met sjerp. **Staat I:** Buste/halffiguur naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fridericvs V...Princ. Elec. Balustrade: Aetatis 16, anno 1612. Onderschrift: Fridericus de V...Beijeren etc'. *N. de Clerc exc.* 191 x 129 (afb. 153 x 120) mm. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00051063_01 (kort afgesneden en met toevoegingen en aanpassingen in pen en bruine inkt). **Staat II:** Aanpassingen bij de ogen en mond, het haar en de kraag. Met de draagpenning van de Orde van de Kousenband. Verenigd Koninkrijk, Royal Collection Trust: RCIN 611031. **Staat III:** Ovaal met schaduwarceringen. Met hoge hoed en een mantel over de rechter schouder. De tekst op de balustrade veranderd in: Aetatis 19 anno 1615. In: B1621.

Frederik V (1596-1632). Keurvorst van de Palts (1610-1623) en koning van Bohemen (1619-1620). **Prent 2.** Als koning. Met platte ronde kraag. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fridericus D.G...Lusat. Balustrade: Natus Anno 1596. Onderschrift: Fridericus de V...Marckgrave van Lusats etc. *N. de Clerck exc.* 190 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 61. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Frederik Hendrik van Nassau (1584-1647). Broer van Maurits van Nassau. Stadhouders van Holland, Zeeland, Utrecht, Gelderland en Overijssel (1625-1647). **Prent 1.** De sjerp over de rechter schouder. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs Fridericvs... Nass. Onderschrift: Henricus Fredrick...Nassau etc. Zonder uitgeversnaam. 186 x 125 (afb. 153 x 121) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Leiden, UB: Thysia 248 II). **Staat II:** Ovaal met schaduwarceringen. Portret bewerkt. In: B1621. **Staat III:** Portret nogmaals sterk opgewerkt. In: B1623.01.⁴ **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van mindere kwaliteit. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 22), D1626; **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Mogelijk ook in exemplaren van B1614.02. Zeker in: D1624.

Frederik Hendrik van Nassau (1584-1647). Broer van Maurits van Nassau. Stadhouders van Holland, Zeeland, Utrecht, Gelderland en Overijssel (1625-1647). **Prent 2.** Als ouder persoon. De sjerp over de linker schouder. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricus Fridericus...Dietz. etc. Balustrade: Natus Anno 1584. Onderschrift: Henrick Frederick...vereen-lands. Zonder uitgeversnaam. 194 x 128 (afb. 156 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 44. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Frederik Hendrik van de Palts (1614-1629). Zoon van Frederik V van Bohemen. Halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Fridericus Henricus...Bohemiae. Onderschrift: Frederick Henrick...Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 192 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: A1625.

Fuentes de Valdepero, Pedro Enríquez de Toledo, de Acevedo, graaf van (ca. 1535-1610). Opperbevelhebber van de Spaanse troepen (vanaf 1592), landvoogd van de Nederlanden (1595). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Don Petrvs A Gvsman... Belg. Onderschrift: Don Peter de Gusman...Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 181 x 126 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 38. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), D1626, C1647, C1652, C1663; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

George Willem van Brandenburg (1595-1640). Keurvorst van Brandenburg en hertog van Pruisen (1619-1640). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Georgivs Wilhelm...Rav. etc. Onderschrift: Georg Wilhelm...Ravensburch etc. Zonder uitgeversnaam. 182 x

⁴ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618 en D1670. *H. Jacopsen etc.* Zie Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 52. Voor de prent in D1635 zie Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 33.

124 (afb. 155 x 121) mm. In: B1614.01, A1617.01. **Staat II:** Opgewerkt en het ovaal in zijn geheel gearceerd. In: B1621, A1625. **Staat III:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 57. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Gontaut-Biron, Charles de (1562-1602). Admiraal en maarschalk van Frankrijk (vanaf 1592 en 1594) en gouverneur van Bourgondië (vanaf 1595). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: C'<h>'arles de Gontavlt...Borg. Balustrade: Obijt Anno 1602. Julio. 31. Onderschrift: Charles de Gontault...van Borgundien. *N. de Clerck exc.* 193 x 123 (afb. 153 x 118) mm. In: B1610.01, B1614.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Gonzaga, Eleonora (1598-1655). Koningin- en keizerin-gemalin van het Heilige Roomse Rijk (1622-1637). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Eleonora...Mant. Onderschrift: Eleonora...Mantua etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 154 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 7. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Gonzaga, Francesco II (1466-1519). Markgraaf van Mantua (1484-1519). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franciscus Gonzaga...Gallos. Balustrade: Obijt Anno 1519. Onderschrift: Francoys de Gonsague...de Francoysen. Zonder uitgeversnaam. 186 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Rehabeam Regeert 17 Iaar. In: C1654 als Rehabeam (V161).

Granvelle, Antoine Perrenot de (1517-1586). Kardinaal. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Antonivs Perenotvs...Mechli. Onderschrift: Antonius...Mechelen. Zonder uitgeversnaam. 192 x 125 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 8. In: C1627-1640. Zonder ornamentele rand. Genummerd 8. In: C1630.02. **Kopie a: Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van mindere kwaliteit. In: B1614.02 (Leiden, UB: 1493 A 11). **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Gezichtsbehandling extra aangezet. In: C1654, als Cleobulus (V198) in Amsterdam, UB: OL 18 en Den Haag, KB: KW 1321 C 21. **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Gregorius XV (1554-1623). Paus (1621-1623). Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gregorius Decime-Quin...1621. Onderschrift: Paus Gregorius...etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 115 (afb. 151 x 114) mm. In: A1625.

Guesclin, Bertrand du (1320-1380). Frans veldheer tijdens de Honderdjarige Oorlog. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Bertrandus Guesclinus...Clariss. Balustrade: Obijt Anno 1388. Onderschrift: Bertrant du Guesclin...Crychs-overste. Zonder uitgeversnaam. 186 x 127 (afb. 155 x 122) mm. In: A1617.01.

Guise, Hendrik I van Lotharingen, hertog van (1550-1588). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricvs Lotharingivs...Etc. Onderschrift: Henrick van Lotharinghen...Vrancryck. Zonder uitgeversnaam. 197 x 133 (afb. 161 x 130) mm. In: A1617.01, B1621.

Guise, Karel van Lotharingen, hertog van (1571-1640). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Lotharingivs...Provence. Onderschrift: Charles de Lorajjne...Provence. Zonder uitgeversnaam. 182 x 127 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1625, C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excudet.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Gustaaf I (1496-1560). Koning van Zweden (1523-1560). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvstavus D.G...Rex. Onderschrift: Gustavus der Sweden...Coninck. Zonder uitgeversnaam. 189 x 124 (afb. 153 x 121) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooi kraag. Op de balustrade: Manasses Regeert 55 Jaar. In: C1654 als Manasses (V173).

Gustaaf I (1496-1560). Koning van Zweden (1523-1560). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gvstavus D G...Rex. Onderschrift: Gustavus der Sweden...Coninck. Zonder uitgeversnaam. 189 x 128 (afb. 151 x 121) mm. In: B1621.

Gustaaf II Adolf (1594-1632). Koning van Zweden (1611-1632). **Prent 1.** Met platte kraag. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvstavus Adolphvs...Rex. Onderschrift: Gustavus Adolphus...ende Wandalen. Zonder uitgeversnaam. 196 x 131 (afb. 156 x 124) mm. In: A1615.⁵ **Kopie:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Gustaaf II Adolf (1594-1632). Koning van Zweden (1611-1632). **Prent 2.** Met kanten kraag en mantel. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gvstavus Adolphvs...Rex. Onderschrift: Gustavus Adolphus...ende Wandalen. Zonder uitgeversnaam. 189 x 130 (afb. 161 x 127) mm. In: B1621.

Gustaaf II Adolf (1594-1632). Koning van Zweden (1611-1632). **Prent 3.** Met baard en snor, kanten kraag en bontmantel. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gustavus Adolphus...Rex. Onderschrift: Gustavus Adolphus...Wandalen, etc. *N. de Clerc exc.* 182 x 127 (afb. 154 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 59. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Heemskerk, Jacob van (1567-1607). Nederlands zeevaarder en viceadmiraal bij de Admiraliteit van Amsterdam. **Staat I:** Buste/halffiguur naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iacobvs Heemskerkivs...Amstelodamensis. Balustrade: Obyt Anno 1607. April 25. Onderschrift: Waere afbeeldinghe...Slach van Gibraltar. *N. de Clerck exc.* 195 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: B1610.01, B1612, B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 22). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 50. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste/halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Hendrik I (1512-1580). Koning van Portugal (1578-1580). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs I...Decimvs-Septimvs. Onderschrift: Henricus de eerste...Algarben etc. *N. de Clerc exc.* 185 x 121/124 (afb. 153 x 121) mm. In: A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1621.

Hendrik II (1519-1559). Koning van Frankrijk (1536-1559). **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs II...Christianissimvs. Onderschrift: Henricus de II...Vranckrijck. *N. de Clerc exc.* 193 x 124 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, B1614.01, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02. **Kopie a:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: B1623.01, C1633; **Kopie b:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1635.

Hendrik III (1551-1589). Koning van Frankrijk (1560-1574). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs III...Christianiss. Balustrade: Obijt Anno 1589. 2

⁵ De prent ontbreekt in Utrecht, UB: 234 A 11. In dit exemplaar is buiten de collatie een blad met prent 2 opgenomen. Dit blad zal zijn toegevoegd na 1615.

August. Onderschrift: Henrick de III...van Polen. Zonder uitgeversnaam. 186/189 x 120 (afb. 156 x 118) mm. In: B1614.01, A1615, B1621, C1633. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 171 mm. In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Hendrik IV (1553-1610). Koning van Frankrijk (1589-1610). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs IIII...Christia. Balustrade: Obyt Anno 1610 May 14. Onderschrift: Henrick de IIII...Navarre. Zonder uitgeversnaam. 184 x 124 (153 x 120) mm. In: B1614.01 (Amsterdam, UB: KF 62-4709), A1615. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 173 mm. In: B1614.01 (Amsterdam, UB: KF 61-3043), C1633. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670, D1670.

Hendrik IV (1553-1610). Koning van Frankrijk (1589-1610). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricvs IIII...Christian. Balustrade: Obyt Anno 1610 May 14. Onderschrift: Henrick de IIII...Navarre. Zonder uitgeversnaam. 193 x 126 (afb. 154 x 122) mm. In: B1621.

Hendrik VII (1457-1509). Koning van Engeland (1485-1509). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricvs VII...Rex. Onderschrift: Henrick de vij...Irlant. Zonder uitgeversnaam. 187 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. Op de balustrade: Ahasia Regeert 1 Jaar. In: C1654 als Ahasia (V166).

Hendrik VIII (1491-1547). Koning van Engeland (1509-1547). **Staat I:** Buste naar links, gezicht naar voren, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Henricvs VIII...Rex. Onderschrift: Henrick de VIII...Irlant. Zonder uitgeversnaam. 195 x 129 (afb. 156 x 123) mm. In: A1612, A1615, B1621, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Iosias Regeert 31 Jaar. In: C1654 als Josias (V175).

Hohenlohe, Filips van (1550-1606). Duits legeraanvoerder in Staatse dienst. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippvs Comes Hohenlo...Cone. Belg. Onderschrift: Philips Grave van Hohenlo...Bommelweert. Zonder uitgeversnaam. 184 x 127 (afb. 152 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I), D1626 (Amsterdam, UB: O 63 4830). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 37. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670; **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. breekerveld f.* en *Arnhem 1626.* In: D1626 (Rotterdam, SA: 74 B 17 en Amsterdam, Rijksmuseum: 327 J 15), C1647, C1652, C1663.

Hoogstraten, Antoon I van Lalaing, graaf van (ca. 1532-1568). Stadhouders van Holland en Zeeland (1522-1540) en stadhouders van Utrecht (1529-1540). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Anthonivs Lalaingvs...Mechliniae. Balustrade: Obijt Anno 1569. Onderschrift: Anthonis van Lalaing...van Mechelen. Zonder uitgeversnaam. 187 x 130 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 16. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van matige kwaliteit. In: B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I); **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Horne, Filips van Montmorency, graaf van (1524-1568). Stadhouders van Gelre en Zutphen (1555-1560) en admiraal van de Nederlanden (1558-1567). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs A Montmorency...Inf. Balustrade: Obijt Anno 1568 Iunio 5. Onderschrift: Philips van Montmorency...Nederlantsche Zee. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 14. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

İsa Çelebi (1380-1406). Zoon van sultan Bayezid I. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iosve Tvrcarvm Imperator Sextvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. ca. 190 x 138 (afb. 170 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.117.

Isabella Clara Eugenia van Oostenrijk (1566-1633). Infante van Spanje, vorstin der Nederlanden (1598-1621), landvoogdes der Nederlanden (1621-1633). **Prent 1.** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Isabella Clara Evge...Art. &. Onderschrift: Isabella Clara...Artoijs. etc. *N. de Clerck exc.* 192 x 124 (afb. 152 x 119) mm. In: B1610.01, B1614.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excud.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Isabella Clara Eugenia van Oostenrijk (1566-1633). Infante van Spanje, vorstin der Nederlanden (1598-1621), landvoogdes der Nederlanden (1621-1633). **Prent 2.** Zonder haarsieraad. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Isabella Clara Eugenia...Brab. etc. Balustrade: Natus Anno 1566. Onderschrift: Isabella Clara...Brabant etc. *N. de Clerc exc.* 192 x 128 (afb. 156 x 123) mm. In: B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 43. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Isabella (Elisabeth) van Frankrijk (1602-1644). Koningin-gemalin van Spanje (1615-1644). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Isabella...Regina. Balustrade: Natus 1602. Onderschrift: Elisabeth bij der gratien Gods...Sicilien etc. *N. de Clerc exc.* 190 x 126 (afb. 153 x 121) mm. In: A1625.

Ivan IV van Rusland (1530-1584), bijgenaamd Ivan de Verschrikkelijke. Tsaar van Rusland (1547-1584). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Basilivs Magnvs-Dvx...Imperator etc. Balustrade: Obijt Anno 1584. Onderschrift: Basilius...Russien etc. Zonder uitgeversnaam. 187 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: De Coning Saul Regeert 40 Jaar. In: C1654 als Saul (V158).

Jacoba van Beieren (1401-1436). Gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen (1417-1433). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iacoba Bavariae...Fris. Balustrade: Obijt Anno 1436. Onderschrift: Jacoba van Beyerens...Vrieslant etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 129 (afb. 156 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder kruissieraad. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Ruth (V96).

Jacobus I (1566-1625). Koning van Engeland (1603-1625). Als Jacobus VI, koning van Schotland (1567-1625). **Prent 1.** Met platte kraag en hoge hoed. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iacobus. VI...Rex. Onderschrift: Jacobus de VI...ende Irlant. *N. de Clerck excu.* 194 x 124 (afb. 154 x 120) mm. In: B1610.01, B1614.01, A1615. Ook te verwachten in: B1614.02. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1614.02 (Wenen, ÖNB : 62.N.38, dl 2), D1624. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excu.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Jacobus I (1566-1625). Koning van Engeland (1603-1625). **Prent 2.** Met opstaande kraag, zonder hoed. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iacobvs I...Fid. Balustrade: Natus Anno 1567. Onderschrift: Iacobus de i...ende Irlant. Zonder uitgeversnaam. 190 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 45. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Jacobus IV (1473-1513). Koning van Schotland (1488-1513). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iacobvs. IIII...Rex. Onderschrift: Jacobus de 4...Schotlant. Zonder uitgeversnaam. 182 x 125 (afb. 155 x 123) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Ioas Regeert 40 Jaar. In: C1654 als Joas (V167).

Jacobus V (1512-1542). Koning van Schotland (1513-1542). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iacobvs V...Scotorvm. Onderschrift: Jacobus de vijfde...Schotlant. Zonder uitgeversnaam. 187 x 127 (afb. 157 x 125) mm. In: A1615, B1621.

Jacobus VI: zie **Jacobus I.**

Jan (of Juan) van Oostenrijk (1547-1578). Zoon van Karel V, legeroverste en gouverneur-generaal van de Nederlanden (1576-1578). **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ioannis Avstriacvs...Belgio. Onderschrift: Don Jan van Oostenryck...der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 195 x 129 (afb. 156 x 124) mm. In: B1614.01.⁶ **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 22. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Jan van Orléans (1399-1467). Graaf van Angoulême. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannes Aurelianus...Reg. Balustrade: Obijt Anno 1468. Onderschrift: Johan van Orleans...Franscoyse de i. Zonder uitgeversnaam. 187 x 123 (afb. 157 x 126) mm. In: A1617.01, B1621.

Jan zonder Vrees (1371-1419). Hertog van Bourgondië (1404-1419). **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Intrepidvs...Artesiae etc. Balustrade: Obijt An. 1419, Aetatis 48. Onderschrift: Johannes Sigismundus...Hungarijen. Zonder uitgeversnaam. 183 x 129 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 2. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Jeanne d'Arc (ca. 1412-1431). **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioanna Puella...Gallicarum. Onderschrift: Johanna de Maecht van Orleans...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 188 x 130 (afb. 159 x 126) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Debora (V86).

Joachim II Hector (1505-1571). Keurvorst van Brandenburg (1535-1571). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioachimus II...Burg. Nor. Balustrade: Obijt Anno 1571. Aetatis 66. Onderschrift: Ioachim de II...Stettin etc. Zonder uitgeversnaam. 189 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01.

Johan II Sigismund Zápolya (overleden 1571). Vorst van Oost-Hongarije (1540-1571). **Staat I:** Buste/halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannes Sigismundus...Ungariae. Onderschrift: Johannes Sigismundus...Hungarijen. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 152 x 119) mm. In: B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Extra schaduwarceringen in het gezicht. In: C1654 als Ptolomeus Philopator (V255).

Johan III (1502-1557). Koning van Portugal (1521-1557). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ioannes III...Decimvs-Qvintvs. Onderschrift: Johannes de derde...Algarben etc. *N. de Clerc exc.* 195 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: B1621. **Staat III:** Alleen de binnenste ovaal. Kruissieraad veranderd in medaillon. Op de balustrade: Assa Regeerdt 41 Jaar. In: C1654 als Assa (V163). **Staat IV:** De tekst op de balustrade verwijderd. Binnen een ornamentele rand in houtsnede. In: C1664.04 als Steven van der Hagen.

Johan III (1537-1592). Koning van Zweden (1568-1592). **Prent 1: Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ioannes II...Rex. Onderschrift: Johannes de ij...Wandalen. Zonder uitgeversnaam. 193 x 130 (afb. 156 x 123) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Plooiakraag weggewerkt met schaduwarceringen. Op de balustrade: Antiochus Epiphanes Reg. 12 jaar. In: C1654 as Antiochus Epiphanes (V253).

⁶ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *H.Iacopsen exc.*

Johan III (1537-1592). Koning van Zweden (1568-1592). **Prent 2:** Hetzelfde portret als prent 1. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannes II...Rex. Onderschrift: Johannes de ij...Wandalen. Zonder uitgeversnaam. 192 x 129 (afb. 155 x 122) mm. In: B1621.

Johan Casimir van de Palts (1543-1592). Bevelhebber van het Duitse leger in de Nederlanden. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ioannes Casimirvs...Dvx. Balustrade: Obijt anno 1592. Aetatis 49. Onderschrift: Johannes Casimirus...Ordre. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, A1617.01. **Kopie:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Johan Frederik I de Grootmoedige (1503-1554). Keurvorst van Saksen (1532-1547). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Fridericvs...Et Elec. Balustrade: Obijt Anno 1554. Onderschrift: Johannes Fridericus...tot Magdenborch. *N. de Clerc exc.* 191 x 126 (afb. 152 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, A1617.01, C1630.02.

Johan Frederik van Württemberg (1582-1628). Staat I: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannes Fridericus D.G...Haidenheim. Balustrade: Aetatis 38 Anno 1622. Onderschrift: Johannes Fridericus...Ouerkerck etc. *N. de Clerc exc.* 186 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 22. In: C1627-1640.

Johan George I (1585-1656). Keurvorst van Saksen (1611-1656). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannis Georgius...Misniae etc. Onderschrift: Johannes Georgius...Myssen etc. *N. de Clerc exc.* 190 x 127 (154 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 1. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Johan Willem (1562-1609). Hertog van Gulik, Kleef en Berg (1592-1609). Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohan Wilhelmvs...Dom. Rav. Onderschrift: Johannes Wilhelmus...Ravensteijn. Zonder uitgeversnaam. 182 x 127 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, B1621. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Johanna van Albret (1528-1572). Koningin van Navarre (1555-1572). Halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohanna Albretanae...Gall. Reg. Onderschrift: Johanna van Albret...van Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 185 x 124 (afb. 152 x 120) mm. In: A1615.

Josue: zie **İsa Çelebi**.

Julius III (1487-1555). Paus (1550-1555). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00030727_01 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Ivliivs III...Annos 6. Balustrade: Obyt A 1555. Vixit Annos 67. Onderschrift: Iulius de III...Monte. *N. de Clerc exc.* 196 x 125 (afb. 155 x 121) mm. In: A1612, B1621, C1630.02.

Karel I (1600-1649). Koning van Engeland (1625-1649). Als prins van Wales. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Illustriss: Carolus...Eborac: etc. Onderschrift: Carolus...Brittaignen etc. *N. de Clerck.* 188 x 125 (afb. 155 x 122) mm. In: A1625.

Karel II van Oostenrijk (1540-1590). Aartshertog van Oostenrijk (1564-1590). **Staat I:** Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus Archidux...Tirolis etc. Onderschrift: Carel Aerts-Hertoghe...Tirol. Zonder uitgeversnaam. 188 x 127 (afb. 155 x 124) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooi kraag. Op de balustrade: Iotham Regeert 16 Jaar. In: C1654 als Jotham (V170).

Karel V (1500-1558). Rooms-Duits koning en keizer (1519-1556), koning van Spanje (1516-1558) en landsheer der Nederlanden (1506-1555). **Prent 1.** In harnas met opstaande schouderstukken. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs V. D.G...Avg. Onderschrift: Carolvs de V...Hispanien etc. *N. de Clerc exc.* 193 x 129 (afb. 153 x 122) mm. In: B1610.02, A1612, A1615. **Staat II:** Op de balustrade: Obijt An.o 1558 Aetatis 58. In: B1614.01. **Staat III:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, D1635, D1670.

Karel V (1500-1558). Rooms-Duits koning en keizer (1519-1556), koning van Spanje (1516-1558) en landsheer der Nederlanden (1506-1555). **Prent 2.** Met platte schouderstukken. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus V. D.G...August. Balustrade: Obijt Anno 1558. Aetat. 58. Onderschrift: Carel de V...Napels etc. Zonder uitgeversnaam. 191 x 128 (afb. 156 x 123) mm. In: B1621, B1623.01.

Karel VIII (1470-1498). Koning van Frankrijk (1483-1498). **Staat I:** Halffiguur naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs VIII...Mediolanae. Balustrade: Obijt Anno 1498. 7 April. Onderschrift: Carolus de VIII...Milanen. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 153 x 121) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Achas Regeert 17 Jaar. In: C1654 als Achas (V171).

Karel IX (1550-1574). Koning van Frankrijk (1560-1574). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs IX...Christianissimvs. Balustrade: Obijt Anno 1574. Maijus 30. Onderschrift: Carolus de IX... Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 189 x 125 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1615, C1633. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 171 mm. In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Karel IX (1550-1574). Koning van Frankrijk (1560-1574). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus IX...Christianissimus. Onderschrift: Carolus de IX... Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 185 x 131 (afb. 154 x 122) mm. In: B1621, B1623.01.

Karel IX (1550-1611). Koning van Zweden (1604-1611). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs IX...Rex. Onderschrift: Carel de IX...Wandalen etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 124 (afb. 153 x 121) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Xerxes Regeert 20 Jaar. In: C1654 als Xerxes (V186). **Staat III:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1664.02 als Gustav II Adolf van Zweden.

Karel IX (1550-1611). Koning van Zweden (1604-1611). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolvs IX...Rex. Onderschrift: Carel de IX...Wandalen etc. Zonder uitgeversnaam. 184 x 128 (afb. 153 x 121) mm. In: B1621.

Karel de Grote (742-814). Koning der Franken (768-814) en keizer van het Heilige Roomse Rijk (800-814). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Proefdruk zonder onderschrift. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00037336_04. **Staat II:** Rand: Carolvs Magnvs... Annos 72. Balustrade: Obijt Aquis-grani Anno 814. Onderschrift: Carolus de Groote...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 183 x 122 (afb. 152 x 119) mm. In: A1612, A1615, C1630.02, C1654 (V404).

Karel de Grote (742-814). Koning der Franken (768-814) en keizer van het Heilige Roomse Rijk (800-814). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus Magnus...Annos 72. Balustrade: Obijt Aquis-grani Anno 814. Onderschrift: Carolus de Groote...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 192 x 133 (afb. 153 x 125) mm. In: B1621.

Karel de Stoute (1433-1477). Hertog van Bourgondië (1467-1477). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Avdax...Zelan. etc. Balustrade: Obijt An. 1477. Aetatis 44. Onderschrift: Carolus toegenaemt de Stoute...Zeelant. etc. Zonder uitgeversnaam. 182 x 129 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1621, B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 4. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Leicester, Robert Dudley, graaf van (1532-1588). Landvoogd der Verenigde Provinciën (1585-1587). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Robertvs Dvdlevs...Vnit. Onderschrift: Robert Dudley...Nederlanden. *N. de Clerc exc.* 184 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 33. In: C1627-1640. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Leo X (1475-1521). Paus (1513-1521). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Leo X...Menses 8. Balustrade: Obijt Anno 1521. Onderschrift: Leo de X...Medices. *N. de Clerc exc.* 197 x 126 (afb. 154 x 122) mm. In: A1612, B1621.⁷

Leopold V (1586-1632). Aartshertog van Oostenrijk. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Leopoldvs Archidvx...Passav. Onderschrift: Leopoldus Aertshertoghe...Passauw. Zonder uitgeversnaam. 181 x 125 (afb. 152 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, A1625. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Leyva, Antonio de (1480-1536). Gouverneur van Milaan (1535-1536). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Antonius Leiva...Caes. Balustrade: Obyt Anno 1535. Onderschrift: Anthonius de Leiva...Carel de V. Zonder uitgeversnaam. 187 x 132 (afb. 157 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Amos (V208)

Lodewijk I van Orléans (1372-1407). Hertog van Orléans en Valois (1392-1407). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovicus Dux...Engolismae, etc. Balustrade: Occisus Anno 1407. Onderschrift: Lodowijck Hertoch...van Vranckrijck. Zonder uitgeversnaam. 187 x 132 (afb. 156 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Iaram Regeert 8 iaer. In: C1654 als Joram (V165).

Lodewijk II (1506-1526). Koning van Hongarije en Bohemen (1516-1526). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs D.G...Etc. Balustrade: Obijt Anno 1526. Onderschrift: Lodowijcus...Bohemen etc. *N. de Clerck exc.* 192 x 125 (afb. 152 x 119) mm. In: B1610.02, A1612, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02.

Lodewijk II (1506-1526). Koning van Hongarije en Bohemen (1516-1526). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs D.G...Etc. Balustrade: Obijt Anno 1526. Onderschrift: Lodowijcus...Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 184 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: B1621.

Lodewijk XI (1423-1483). Koning van Frankrijk (1461-1483). **Prent 1.** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs XI...Christianiss. Balustrade: Obijt Anno 1483. 30 August. Onderschrift: Lodovicvs XI...Christianiss. Zonder uitgeversnaam. 185 x 122 (afb. 152 x 119) mm. In: A1615.

⁷ Volgens het register werd C1630-02 eveneens geïllustreerd met een afbeelding van Leo X, buiten de collatie. Ik ben de prent echter nog in geen enkel exemplaar tegengekomen.

Lodewijk XI (1423-1483). Koning van Frankrijk (1461-1483). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovius XI...Christianiss. Onderschrift: Lodowijck de XI...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 185 x 128 (afb. 155 x 125) mm. In: B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Salomon Regeert 40 Jaar. In: C1654, als Salomon (V176) in Amsterdam, UB: OL 18 en Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10. In beide exemplaren van dit boek is de prent overgeplakt met het portret van Frederik van Napels. **Staat III:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654, als Jojakim (V176) in Amsterdam, UB: OL 18, geplakt over het portret van Ludovico Sforza. **Staat IV:** Op de balustrade: Ioiakim Regeert 11 Jaar. In: C1654, als Jojakim (V176) in Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 en Den Haag, KB: KW 1321 C 21.

Lodewijk XII (1462-1515). Koning van Frankrijk (1465-1498). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs XII...Mediolanae etc. Balustrade: Obijt Anno 1512. 1 Januar. Onderschrift: Lodowijck de XII...Napels etc. Zonder uitgeversnaam. 185 x 123 (afb. 152 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Amon Regeert 2 Jaar. In: C1654 als Amon (V174).

Lodewijk XIII (1601-1643). Koning van Frankrijk (1610-1643). **Prent 1.** Halffiguur naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs XIII...Christianiss. Onderschrift: Lodowijck de XIII...Vrancrijck ende Navarre. *N. de Clerck exc.* 191 x 127 (afb. 153 x 122) mm. In: B1614.01, A1615. **Vergelijk:** Portret met kroon en hermelijnen mantel. Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Lodewijk XIII (1601-1643). Koning van Frankrijk (1610-1643). **Prent 2.** Met kroon. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs XIII...Christianiss. Onderschrift: Lodowijck de XIII...Vrancrijck ende Navarre. Zonder uitgeversnaam. 189 x 129 (afb. 155 x 122/124) mm. In: B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 52. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Portret zonder kroon. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Lothar von Metternich (1551-1623). Aartsbisschop en keurvorst van Trier (1599-1623). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Lotharivs D.G...Elector. Onderschrift: Lotharius...Ceurvorst. *N. de Clerc exc.* 187 x 125 (afb. 154 x 120) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 54. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Lotharingen, Hendrik II, hertog van (1563-1624). Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricus D.G...Dux. Onderschrift: Henrick...Gelder, etc. *N. de Clerck exc.* 188 x 126 (afb. 154 x 121) mm. In: A1625.

Lotharingen, Karel III, hertog van (1543-1608). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus D.G...Dux. Onderschrift: Carel Hertoch van Lotharingen, Calabrien, Gelder etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Met een litteken op de neusbrug en een harige puist op de wang. Zonder witte platte kraag. Op de kleding onder de borstplaat zijn horizontale lijnen en een versiering op de arm toegevoegd. In: C1654 als Athniel (V84).

Louise Juliana van de Palts (1594-1640). Dochter van Frederik IV van de Palts en Louise Juliana van Nassau.⁸ Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovica Iuliana...Mont. Balustrade: Nata 1594. Onderschrift: Lowijs Iuliana...Berg etc. Zonder uitgeversnaam. 187 x 129/131 (afb. 150/152 x 124) mm. In: A1625.

⁸ Volgens de prent huwde Louisa Juliana met Georg Wilhelm van Brandenburg, maar dat was haar zuster Elisabeth Charlotte (1597-1660). Louise trouwde met Johan II van Palts-Zweibrücken (1584-1635).

Lumey, Willem II van der Marck, heer van (1542-1578). Geuzenleider. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvilemvvs Comes Marcianvs...Borset. Onderschrift: Wilhem...Borset. Zonder uitgeversnaam. 186 x 127 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 21). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 18. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), D1626, C1647, C1652, C1663; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Luther, Maarten (1483-1546). Protestantse theoloog en reformator. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Martinvs Lvthervs...An. 63. Balustrade: Obijt Islebij Anno 1546 febr.18. Onderschrift: Doctor Martinus Lutherus van Eijsleben. Zonder uitgeversnaam. 192 x 123 (afb. 155 x 121) mm. In: A1612, C1630.02.

Magellaan, Ferdinand (1480-1521). Portugese ontdekkingsreiziger. **Staat I:** Buste/halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ferdinandus Magallanus...Magall. Onderschrift: Ferdinandus Magallanus...Magallansche Strate. Zonder uitgeversnaam. 192 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Thales Milesius. In: C1654 als Thales (V193).

Mansfeld, Karel, graaf van (1543-1594). Veldheer in Spaanse dienst. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Princeps...Imper. Onderschrift: Carolus Prince...in Hungarijen. Zonder uitgeversnaam. 184 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), B1619. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van matige kwaliteit. In: B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I).

Mansfeld, Peter Ernst I, graaf van (1517-1604). Veldheer in het Spaanse leger van Vlaanderen en waarnemend landvoogd van de Nederlanden (1592-1594). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Petrvs Ernestvs...Belg. Balustrade: Obijt Anno 1604. Aetat. 87. Onderschrift: Pieter Ernst Grave van Mansvelt...der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Kopie a: Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Vermoedelijk in exemplaren van: B1614.02. Zeker in: D1626. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 162 mm. Met verlies van de tweede tekstregel in de ondermarge. In: Van Reyd 1633, Van Reyd 1644, C1647, C1652, C1663. **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Mansfeld, (Peter) Ernst II, graaf van (1580-1626). Duitse militaire bevelhebber tijdens de eerste jaren van de Dertigjarige Oorlog. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ernestus Com. Mansveld...Boh. Onderschrift: Ernest Grave...Republycke van Venetien. Zonder uitgeversnaam. 188 x 125 (afb. 155 x 122) mm. In: B1623.02, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 16. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Margaretha van Oostenrijk (1480-1530). Landvoogdes van de Nederlanden (1506-1530). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Margareta Avstriaca...Belgiae. Balustrade: Obijt An 1530 Aetatis 50. Onderschrift: Margareta van Oostenrijk...Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 183 x 130 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 21), B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00047297_01. Mogelijk ook in: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van matige kwaliteit. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13); **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1635.

Margaretha van Parma (1522-1586). Landvoogdes van de Nederlanden (1559-1567). Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Margareta Avstriaca...Belg.

Balustrade: Obijt Anno 1586 in Ianuario. Onderschrift: Margriet van Ostenrijck...Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 182 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01.⁹

Maria I Stuart (1542-1587). Koningin van Schotland (1542-1567). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maria Stvaert...Galliae. Balustrade: Obijt Anno 1587. Februr. 8. Onderschrift: Maria Stuaert...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 180 x 128 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01, A1615. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 172 mm. In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. *H. Jacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Maria I Stuart (1542-1587). Koningin van Schotland (1542-1567). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maria Stuart...Regina. Onderschrift: Maria Stuart...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 185 x 129 (afb. 153 x 125) mm. In: B1621.

Maria I Tudor (1516-1558). Koningin van Engeland (1553-1558). **Prent 1. Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mariae D.G...Regina. Onderschrift: Maria bij der gratien...ende Irlant. *N. de Clerck exc.* 193 x 125 (afb. 153 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02.

Maria I Tudor (1516-1558). Koningin van Engeland (1553-1558). **Prent 2.** Kleding met bontafwerking. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maria D.G...Regina. Onderschrift: Maria bij der gratie...ende Irlant. Zonder uitgeversnaam. 184 x 126 (afb. 152 x 122) mm. In: B1621.

Maria Anna (1606-1646). Zuster van Filips IV van Spanje. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sereniss. Maria...Soror. Onderschrift: Maria bij der gratien...Philips de IV. Zonder uitgeversnaam. 187 x 124 (afb. 153 x 120) mm. In: A1625.

Maria Eleonora van Brandenburg (1599-1655). Koningin-gemalin van Zweden (1620-1632). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maria Eleonora...Wandalorum etc. Balustrade: Natus 1601. Onderschrift: Maria Eleonora...Wandalen etc. *N. de Clerc exc.* 190 x 125/127 (afb. 154 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 2. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Maria van Bourgondië (1457-1482). Vorstin van de Nederlandse Gewesten (1477-1482). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maria Valesiae...Zel. etc. Balustrade: Obijt An. 1482, Aetatis 25. Onderschrift: Maria van Valoys...Zeelant etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Maria van Hongarije (1505-1558). Landvoogdes van de Nederlanden (1531-1555). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maria Avstriaca...Gvbernatix. Onderschrift: Maria van Oostenrijck...suster Keijzers Carels. Zonder uitgeversnaam. 192 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, B1614.01, B1623.01, C1630.02. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Matthias I, bijgenaamd Corvinus (1443-1490). Koning van Hongarije (1458-1490). **Staat I:** Buste/halffiguur, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Matthias I. Corvinvs...Rex. Balustrade: Obyt 1490. Onderschrift: Matthias Corvinus de I...Hungarien. Zonder uitgeversnaam. 184 x 123 (afb. 153 x 120) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade. In: C1654 als Maleachi (V214).

⁹ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *CVQ* en *H.Iacopsen exc.* Zie Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 52.

Matthias van Oostenrijk (1557-1619). Landvoogd der Nederlanden (1577-1581), koning van Hongarije als Matthias II (1608-1618), aartshertog van Oostenrijk (1608-1619) en keizer van het Heilige Roomse Rijk (1612-1619). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00046136_01 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Matthias I...Avs. etc. Onderschrift: Matthias de I...ende Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1615. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Matthias van Oostenrijk (1557-1619). Landvoogd der Nederlanden (1577-1581), koning van Hongarije als Matthias II (1608-1618), aartshertog van Oostenrijk (1608-1619) en keizer van het Heilige Roomse Rijk (1612-1619). **Prent 2.** Bollere kroon. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Matthias I...Avs. etc. Onderschrift: Matthias de I...ende Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 125 (afb. 153 x 121) mm. In: B1619, B1621. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 25 en 56. In: C1627-1640 (twee keer). Zonder rand in: C1669 (twee keer). **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Maurits, de Geleerde (1572-1632). Landgraaf van Hessen-Kassel. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Mauritius D.G. Lantgravius...Nidda. Balustrade: Natus Anno 1573. Onderschrift: Mauritius bij der gratien Gods...Nidda. Zonder uitgeversnaam. 188 x 127 (afb. 156 x 123) mm. In: A1617.01, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 3. In: C1627-1640.

Maurits van Nassau (1567-1625). Prins van Oranje (1618-1625). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mavritivs Avr...Prov. Gvb. Balustrade: Aetatis suae. 43. Onderschrift: Mauritz Prince van Orangien...Admirael. >190 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: Den Haag, KB: KW Pfl 973 (deze afdruk is aan de onderzijde kort afgesneden). **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 182 mm. Met verlies van enkele tekstregels: Mauritz Prince van Orangien...Polanen etc. De tekst op de balustrade veranderd in: Aetatis suae. 49. In: A1617.01 (Den Haag, KB: KW 661 E 20:2), B1621.

Maurits van Nassau (1567-1625). Prins van Oranje (1618-1625). **Prent 2.** Met draagpenning van de Orde van de Kousenband. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mavritivs Avr...Prov.Gvb. Balustrade: Aetatis 47. Anno 1614. Onderschrift: Mauritz Prince van Orangien...Iartiere. Zonder uitgeversnaam. 183 x 126 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01 (Amsterdam, UB: OM 63-1451).¹⁰ **Staat II:** De prent opgewerkt en het ovaal met schaduwarceringen. In: C1669. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Maurits van Nassau (1567-1625). Prins van Oranje (1618-1625). **Prent 3.** Als ouder persoon. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Mauritius D.G...Unit. Balustrade: Natus Anno 1567 Nouem.13. Onderschrift: Mauritz bij der gratie Gods...der vereenichde Nederlanden. *N. de Clerc exc.* 192 x 127 (afb. 156 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 31. In: C1627-1640.

Maurits van Saksen (1521-1553). Keurvorst van Saksen (1547-1553). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mavritivs Magnvs...Elector. Balustrade: Obyt Anno 1553. July 11. Onderschrift: Mauritius de Groote...Ceurvorst. *N. de Clerck exc.* 194 x 124 (afb. 153 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, A1617.01, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654, als Jeremias (V203) in Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10. De prent is in dit exemplaar overgeplakt met het portret van Amerigo Vespucci.

¹⁰ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670.

Maximiliaan I (1459-1519). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1508-1519). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maximilianvs I...Avgvstvs. Balustrade: Obyt Anno 1519. 12 January. Onderschrift: Maximilianus de I...s'Rijcx etc. *N. de Clerck exc.* 194 x 125 (afb. 152 x 119) mm. In: B1610.02, A1612, B1614.01, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1630.02.

Maximiliaan I (1459-1519). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1508-1519). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maximilianus I...Aug. Balustrade: Obijt Ao 1519, Aetat. 59. Onderschrift: Maximiliaen de i...Oostenryck etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 124 (afb. 156 x 122) mm. In: B1621, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1635.

Maximiliaan I van Beieren (1573-1651). Keurvorst (1623-1651). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maximilianus Com...Elec. etc. Onderschrift: Maximiliaen Hertoch...Prince ende Ceurvorst. Zonder uitgeversnaam. 184 x 126 (afb. 154 x 122) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 14. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Maximiliaan II (1527-1576). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1564-1576). **Prent 1. Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Maximilianvs II...Rex. etc. Balustrade: Obyt anno 1576.12 octobris. Onderschrift: Maximilianus de II...ende Bohemen etc. *N. de Clerck exc.* 195 x 125 (afb. 153 x 120) mm. In: B1614.01, A1615. **Staat II:** Uitgeversnaam veranderd in *J. Janssonius Exc.* In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Maximiliaan II (1527-1576). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1564-1576). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maximilianus II...Aug. Balustrade: Obijt Ao 1576. Onderschrift: Maximilian de ij...Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 187 x 130 (afb. 156 x 124) mm. In: B1621, C1654 (V407).

Maximiliaan III (1558-1618). Aartshertog van Oostenrijk (1612-1618). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maximilianus D.G...Mag. Onderschrift: Maximiliaen Aerts hertoch...Duijtsche Ordre. Zonder uitgeversnaam. 187 x 130 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01, B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. Op de balustrade: Seleucus Nicanor Reg. 30 jaar. In: C1654 als Seleucus Nicanor (V249).

Mayenne, Karel van Lotharingen, hertog van (1554-1611). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Carolvs Lotharingivs...Maenivs. Onderschrift: Carolus van Lotharingen...Meijne. Zonder uitgeversnaam. 180 x 126 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 166 mm. In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Medici, Catharina de' (1519-1589). Koningin-gemalin van Frankrijk (1547-1559). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Catharina De Medices...Regis. Balustrade: Obijt Ao 1588 Januarij 5. Onderschrift: Catherina de Medices...Vrancrijck. Zonder uitgeversnaam. 180 x 123 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Medici, Cosimo de' (1389-1464). Heer van Florence (1434-1464). **Staat I:** Buste/halffiguur, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Cosmvs De Medices...1464. Zonder balustrade. Onderschrift: Cosmus de Medices...vaderlants. Zonder uitgeversnaam. 175 x 125 (afb. 153 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Chilon (V195), C1664.03 als Russische geestelijke.

Medici, Cosimo I de' (1519-1574). Hertog van Florence (1537-1569), groothertog van Toscane (1569-1574). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Cosmus II...Siena. Onderschrift: Cosmus de II...Siena. Zonder uitgeversnaam. 194 x 122 (afb. 153 x 118) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Het kruis om zijn nek verwijderd. In: C1654 als Pharao (V67).

Medici, Cosimo II de' (1590-1621). Groothertog van Toscane (1609-1621). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Cosmus III...Siena. Onderschrift: Cosmus de Medices...Siena. Zonder uitgeversnaam. 197 x 131 (afb. 156 x 124) mm. In: A1617.01, A1625.

Medici, Giovanni de' (1563-1621). Veldmaarschalk. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00057424_03 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Iohannes De Medices...Hungar. Onderschrift: Don Jan de Medices...Hungarien. Zonder uitgeversnaam. 192 x 130 (afb. 156 x 123) mm. In: B1619, A1625.

Medici, Maria de' (1573-1642). Koningin-gemaal van Frankrijk (1600-1610). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Maria De Medices...Henr. III. Onderschrift: Maria de Medices...Navarre. Zonder uitgeversnaam. 181 x 124 (afb. 152 x 122) mm. In: B1614.01, B1621, A1625. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Mehmet I (1389-1421). Sultan van het Ottomaanse rijk (1413-1421). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mahvmetes Imperator Tvrcarvm Nonvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 139 (afb. 169 x 133) mm. Londen, British Museum: O,2.120 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034042_01.

Mehmet II (1432-1481). Sultan van het Ottomaanse rijk (1444-1446, 1451-1481). Buste naar rechts en het gezicht naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mahvmetes Secvndvs Imperator Tvrcarvm Vndecimvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 193 x 134 (afb. 170 x 131) mm. Londen, British Museum: O,2.121; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034043_01; PORT_00034043_02 en PORT_00034044_01.

Mehmet III (1566-1603). Sultan van het Ottomaanse rijk (1595-1603). **Prent 1.** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mahvmetes Tertivs...Decimvsseptimvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 194 x 133 (afb. 169 x 130) mm. Londen, British Museum: O,2.129 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034120_02.

Mehmet III (1566-1603). Sultan van het Ottomaanse rijk (1595-1603). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Mahvmetes Tertivs...Decimvsseptimvs. Onderschrift: Machometh de derde...Keijser. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 163 x 126) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Cijras Regeert 9 Jaar. In: C1654 als Cyrus (V183).

Melanchthon, Philipp (1497-1560). Theoloog en reformator. **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs Melanchton...Annos 63. Balustrade: Obyt Wittenbergae 1560. April 19. Onderschrift: Philippus Melanchton van Bretten. *N. de Clerc exc.* 192 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Zephania (V212).

Mendoza, Francesco de (1546-1623). Admirant van Aragon, legeraanvoerder van Filips II. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Franciscvs A Mendoza...Pen. Or. Cal. Onderschrift: Franciscus de Mendoza...lichte peerden. *N. de Clerck exc.* 194 x 127 (afb. 154 x 121) mm. In: B1610.01, B1614.01, B1621. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans

genummerd 40. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Mercoeur, Philippe Emanuel van Lotharingen, hertog van (1558-1602). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippvs Emanvel...Mercvr. Onderschrift: Philips Emanuel...van Mercure. Zonder uitgeversnaam. 181 x 124 (afb. 153 x 122) mm. In: B1614.01, B1619. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Michaël de Dappere (1558-1601). Vorst van Walachije (1593-1601), Transsylvanië (1599-1600) en Moldavië (1600). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Michael Palatinvs...etc. Onderschrift: Michael Palatin van Walachien. Zonder uitgeversnaam. 183 x 126 (afb. 156 x 123) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Darius Ochus (V190). **Staat III:** Binnen een ornamentele rand in houtsnede. In: C1664.01 als de Turkse sultan Osman.

Molay, Jacques de (1240/50-1314). Laatste grootmeester van de Orde van de Tempeliers (1294-1314). Buste/halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iacobus Burgundus...Magister. Onderschrift: Jacob van Borgondien...der Templiers. Zonder uitgeversnaam. 177 x 128 (afb. 158 x 126) mm. In: A1617.01.

Mondragón, Cristóbal de (1504/1514-1596). Spaans veldheer. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Christoph. Mondragon...Antv. Onderschrift: Christoffel de Mondragon...Casteel van Antwerpen. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Montigny, Floris van Montmorency, baron van (1528-1570). Edelman en diplomaat. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Florentivs A Montmorency... Tornacens. Balustrade: Obijt Anno 1570. mense Octobr. Onderschrift: Florents...ende Tournesis. Zonder uitgeversnaam. 180 x 127 (afb. 154 x 124) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 11. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1614.02 (Leiden, UB: 1493 A 11); **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Motecuhzoma II (1466-1520). Hoogste leider van de Azteken (1502-1520). Halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Motussuma Rex...Mexica. Onderschrift: Motessuma de laetste Coninck van Mexico. Zonder uitgeversnaam. 185 x 125 (afb. 153 x 121) mm. In: A1617.01.

Murat I (1326-1389). Sultan van het Ottomaanse rijk (1359-1389). Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Amvrathes Imperator Tvrcavrm Qvartvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 137 (afb. 169 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.115 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00033999_03.

Murat II (1404-1451). Sultan van het Ottomaanse rijk (1421-1444, 1446-1451). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Amvrates Secundvs Imperator Tvrcarvm Decimvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 192 x 135 (afb. 172 x 131) mm. Londen, British Museum: O,2.122; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034026_01; PORT_00034036_01; PORT_00034036_02 en PORT_00034036_03.

Murat III (1546-1595). Sultan van het Ottomaanse rijk (1574-1595). **Prent 1.** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Amvrathes Tertivs...Decimvs Sextvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 135 (afb. 169 x 130) mm. Londen, British Museum: O,2.127 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034106_01.

Murat III (1546-1595). Sultan van het Ottomaanse rijk (1574-1595). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Amvrathes Tertivs...Decimvs Sextvs. Onderschrift: Amurath de derde...Keijser. Zonder uitgeversnaam. 185 x 129 (afb. 161 x 125) mm. In: B1619, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Ariaxerxes Mnemon Reg. 36 Jaar. In: C1654 als Artaxerxes Mnemon (V189).

Musa Çelebi. Zoon van sultan Bayezid I. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Moses Imperator Tvrcarvm Octavus. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 193 x 138 (afb. 171 x 133) mm. Londen, British Museum: O,2.119 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034038_03.

Mustafa I (1592-1639). Sultan van het Ottomaanse rijk (1617-1618, 1622-1623). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sultan Mustafa...Junii. 1622. Onderschrift: Sulthan Mustapha, de eerste...der Otthomannen. Zonder uitgeversnaam. 184 x 130 (afb. 154 x 124) mm. In: A1625.

Musulman of Calapinus. Beide zonen van sultan Bayezid I. Halffiguur naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: MvsvImannvs sev Calapinvvs Imperator Tvrcarvm Septimvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 137 (afb. 171 x 133) mm. Londen, British Museum: O,2.118; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034019_01; PORT_00034019_02 en PORT_00034023_02.

Nassau, Filips van (1566-1595). Zoon van Jan VI van Nassau-Dillenburg. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Philippvs Comes...Dietzii. Balustrade: Obijt 1595. Septemb. 1. Onderschrift: Philips Grave van Nassau...Dietz. Zonder uitgeversnaam. 184 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Nassau, Lodewijk van (1538-1574). Broer van Willem van Oranje. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lodovicvs Comes...Dietz. Balustrade: Obijt Anno 1574. Onderschrift: Lodowijck Grave van Nassau...Dietz. Zonder uitgeversnaam. 183 x 128 (afb. 155 x 124) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 15. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van gematigde kwaliteit. Vermoedelijk in exemplaren van: B1614.02. Zeker in: D1626; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Nassau, Lodewijk Gunther van (1575-1604). Zoon van Jan VI van Nassau-Dillenburg. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Lvdovicvs Gvnther...Dietz. Onderschrift: Lodowijck Gunther...Dietz. Zonder uitgeversnaam. 182 x 124 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. In: C1627-1640 (München, BSB: 2 Belg. 148-1). **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Nassau, Willem Lodewijk van (1560-1620). Zoon van Jan VI van Nassau-Dillenburg. Stadhouder van Friesland (1584-1620) en later ook van de gewesten Groningen (1594-1620) en Drenthe (1596-1620). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvlielmvs Lvdovicvs...Frisiae etc. Onderschrift: Wilhem Lodowijck...de Omlanden. Zonder uitgeversnaam. 183 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1621. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 36. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Vergelijk:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Nassau-Dietz, Ernst Casimir van (1573-1632). Zoon van Jan VI van Nassau-Dillenburg. Stadhouder van Friesland (1620-1632) en stadhouder van Groningen en Drenthe (1625-1632). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ernestvs Casimir...Dietz etc. Onderschrift:

Ernestus...Vianden Dietz. Zonder uitgeversnaam. 182 x 125 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 48. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670; **Vergelijk 'kopie' b:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Onderschrift: Ernst Casimir...Geunieerde Nederlanden. In: D1624, D1626.¹¹

Nassau-Dillenburg, Jan VI van (1559-1606). Jongere broer van Willem van Oranje. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannis Senior...Dietz. Onderschrift: Johan de Oude...Vianden, Dietz. Zonder uitgeversnaam. 196 x 128 (afb. 157 x 125) mm. In: A1617.01.

Nassau-Siegen, Adolf, graaf van (1586-1608). Zoon van Jan VII van Nassau-Siegen en militair in Staatse dienst. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Adolphvs Comes Nassaviae...Dietz. Onderschrift: Adolphus Grave van Nassau...Diestz. Zonder uitgeversnaam. 183 x 129 (afb. 154 x 125) mm. Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-105.934; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00063358_01 en Kunstsammlungen der Veste Coburg: XIII,145,19.

Nassau-Siegen, Jan VII, graaf van (1561-1623). Zoon van Jan VI van Nassau-Dillenburg. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannes Senior...Catzen. Onderschrift: Johan de oude...Catzenelnbogen. Zonder uitgeversnaam. 186 x 129 (afb. 155 x 124) mm. In: A1617.01, A1625.

Nassau-Siegen, Jan VIII, graaf van (1583-1638). Zoon van Jan VII van Nassau-Siegen. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Comes...Dietz. Onderschrift: Johannes Grave...Diestz. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 154 x 122) mm. In: A1625.

Nassau-Siegen, Jan (of Johan) Ernst I (1582-1617). Zoon van Jan VII van Nassau-Siegen. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Ernestvs...Viandae Dietz. Onderschrift: Johannes Ernestus...Vianden, Diestz. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 157 x 122) mm. Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-105.913; Berlijn, BSB: Portr. Slg. Slg Hansen (Hessen, Nassau), Bd. 1, nr 97; Kunstsammlungen der Veste Coburg: XIII,145,37 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00063333_01.

Neyen, Jan (ca. 1568-1612). Franciscaans diplomaat. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannis Neyen...Coneleg. Onderschrift: Jan van Neijen van Antwerpen...Staten Generael. Zonder uitgeversnaam. 184 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Nieuwenaar, Adolf, graaf van (1584-1589). Staats legeraanvoerder en stadhouder van Gelderland, Utrecht en Overijssel. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Adolphvs Com Mevrsiae...Et Vltr. Onderschrift: Adolph Grave van Meurs...Gelre ende Wtrecht. Zonder uitgeversnaam. 182 x 126 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 34. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Gravure van mindere kwaliteit. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), D1626; **Kopie b:** Holstein Dutch XVII, C. v.d. Queborn, nr 9. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Monogram *CVQ* (Crispijn van den Queborn) en uitgeversnaam *H.Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Noe, Francois de la (1531-1591). Frans protestants edelman en legeraanvoerder. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franciscus. La. Novivs...Germ. Onderschrift: Fransoij's...Staten. Zonder uitgeversnaam. 185 x 123 (afb. 152 x 119) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 27. In:

¹¹ Vergelijk deze prent ook met Hollstein Dutch, C. de Passe, nr 136ad.

C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), C1647, C1652, C1663; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.

Orhan I (1281-1359). Sultan van het Ottomaanse rijk (1326-1359). Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Orchanes Sev Vrchamvs Gvsivs Secvndvs Tvrcarvm Imperator. Zonder balustrade. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 137 (afb. 168 x 133) mm. Londen, British Museum: O,2.113; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00033991_01; PORT_00033992_01 en PORT_00033993_02.

Osman I (1258-1326). Sultan van het Ottomaanse rijk (1299-1326). Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Othomannvs Sive Osmannvs Primvs Tvrcarvm Imperator. Zonder balustrade, onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 138 (afb. 168 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.112; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00033981_01; PORT_00033979_03 en PORT_00033978_02.

Parma, Alexander Farnese, hertog van (1543-1592). Landvoogd van de Spaanse Nederlanden (1578-1592). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Alexander Farnesivs...Philip. II. Balustrade: Objit Anno 1592. 3 Decemb. Onderschrift: Alexander...der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 154 x 122) mm. In: B1614.01, A1617.01, B1623.01. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 28. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.¹²

Pascha, Koca Sinan (1506-1596). Grootvizier van het Ottomaanse rijk. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sinam Bassa. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 186 x 125 (afb. 153 x 122) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654, als Nerigolossor (V180) in Amsterdam, UB: OL 18 en Den Haag, KB: KW 1321 C 21 en als Cleobulus (V198) in Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10. In: C1664.01 als 'Propheet Mahometh'.

Pascha van Boeda, Süleyman. Staat I: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Soleymanus Basscha Budensis. Onderschrift: Solimannus Basscha van Ofen. Zonder uitgeversnaam. 182 x 122 (afb. 156 x 121) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De baard en snor aangepast, minder vol en minder krullen. Op de balustrade: Darius Ultimus Regeert 5 Jaar. In: C1654 als Darius Ultimus (V192).

Paulus III (1468-1549). Paus (1534-1549). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00030748_01 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Pavlvs III...Dies 28. Balustrade: Obyt Ao 1549 Vixit Annos 82. Onderschrift: Paulus de III...der Farnesien. *N. de Clerc exc.* 197 x 126 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, B1621, C1630.02.

Paulus IV (1476-1559). Paus (1555-1559). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00030700_01 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Pavlvs Qvartvs...Annos 4. Balustrade: Obyt Anno 1559 Aetatis 63. Onderschrift: Paulus de IIII...Caraffa. Zonder uitgeversnaam. 193 x 127 (afb. 155 x 122) mm. In: A1612, B1621, C1630.02.

Paulus V (1550-1621). Paus (1605-1621). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Pavlvs Romanvs...M.D.C.V. Onderschrift: Paulus de V...Paus van Romen. Zonder uitgeversnaam. 180 x 125 (afb. 153 x 117) mm. Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum, Graphische Sammlung (Paul Wolfgang Merkel'sche Familienstiftung): MP 17935, Kapsel-Nr. 312c. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De stola met kruisversiering verwijderd. De mantel en camauro met biezen en Hebreeuwse tekens. In: C1654 als Jaddua (V200).

¹² Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, D1635 en D1670. *H.Iacopsen excudet.*

Pizarro, Francisco (1476-1541). Spaanse ontdekkingsreiziger en conquistador. **Staat I:** Halffiguur naar rechts, zijn hoofd naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franciscus Pizarrus...Debellator. Onderschrift: Franciscus...Peru. Zonder uitgeversnaam. 188 x 121 (afb. 153 x 119) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Ehad (V85).

Pole, Reginald (1500-1558). Engelse kardinaal en humanistisch geleerde. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Reginaldvs Polvs...Restavrator. Balustrade: Obijt annos eius seculi 58. Onderschrift: Reginaldus Polus Engelsman Cardinael Legaet. Zonder uitgeversnaam. 191 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: A1612, C1630.02.

Priuli, Antonio (1548-1623). Doge van Venetië (1618-1623). Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Anthonius Priulus...Dux. Onderschrift: Anthonius...Venetien. *N. de Clerck exc.* 191 x 123 (afb. 157 x 121) mm. In: A1625.

Requesens, Luis de (1528-1576). Landvoogd der Spaanse Nederlanden (1573-1576). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Lvdovicvs Reqvesentivs...Belgio. Onderschrift: Don Lowys de Requesens...der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 185 x 130 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01.¹³ **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 21. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Romero, Julian (1518-1577). Spaanse bevelhebber in de Nederlanden tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ivlianvs Romero...Iacobi etc. Onderschrift: Juliaen de Romero...S. Jacob etc. Zonder uitgeversnaam. ca. 197 x 127 mm. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00151322_01. Zie ook Amsterdam, VU: XL 05106.

Romulus. Eerste koning van Rome. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Romvlvs...Conditor. Onderschrift: Romulus de eerste...stadt Roman. Zonder uitgeversnaam. 182 x 124 (afb. 152 x 121) mm. In: A1615, C1654 (V257).

Rudolf II (1552-1612). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1576-1612). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Rvdolphvs II...Avgvstvs etc. Onderschrift: Rudolphus de II...Keyser etc. Zonder uitgeversnaam. 193 x 125 (afb. 156 x 123) mm. In: A1615. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 183 mm. In: B1614.01, C1654 (V408). **Kopie a:** Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 71. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Monogram *CVQ* en uitgeversnaam *H. Iacopsen exc.* en. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670; **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Rudolf II (1552-1612). Keizer van het Heilige Roomse Rijk (1576-1612). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Rudolphus II...August. Balustrade: Obijt Ao 1612 Aetat. 59. Onderschrift: Rudolph de ij...Bohemen etc. Zonder uitgeversnaam. 189 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: B1621.

Rusworm, Herman Christoph (1565-1605). Veldmaarschalk. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Hermannus Christoph...Duct. Onderschrift: Herman Christof. Rusworm...van Beijeren. Zonder uitgeversnaam. 191 x 129 (afb. 156 x 123) mm. In: B1619.

Savoie, Emanuel Filibert, hertog van (1528-1580). Gouverneur-generaal en kapitein-generaal van de Habsburgse Nederlanden (1555-1559). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Emanvuel Philibertvs...Belg. Balustrade: Obijt Anno 1580. Onderschrift: Emanuel Philibert...Gouverneur der Nederlanden. Zonder uitgeversnaam. 182 x 128 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 3155 A 21), A1617.01, B1623.01, D1635. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13), C1647, C1652, C1663.

¹³ Een andere prent, met rolwerkcartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *H.Iacopsen excud.*

Savoie, Karel Emanuel I (1562-1630), hertog van. Staat I: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Carolus Emanuel...Asti etc. Balustrade: Natus Anno 1561. Onderschrift: Carolis Emanuel...Ast. etc. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 155 x 122) mm. In: A1617.01, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 20. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Schwarzenberg, Adolf von (1547-1600). Veldheer. Staat I: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Adolphus Com...Magistro. Onderschrift: Adolf Grave...in Hungaryen. Zonder uitgeversnaam. 191 x 128 (afb. 156 x 124) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Binnen een ornamentele rand in houtsnede. In: C1664.06 als Joris van Spilbergen.

Schweikhard, Johan (1553-1626). Aartsbisschop en keurvorst van Mainz (1604-1626). Staat I: Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannis Swiccardvs...Electo. Onderschrift: Johannes Swiccardus...Ceurvorst. *N. de Clerc exc.* 189 x 125 (afb. 153 x 121) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 53. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Schwendi, Lazarus von (1522-1583). Duitse legeraanvoerder en diplomaat. Staat I: Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Lazarus Schwendius...etc. Onderschrift: Lazarus Schwendel...in Hungarijen. Zonder uitgeversnaam. 194 x 129 (afb. 156 x 125) mm. In: B1619. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooikraag. Op de balustrade: Cassander Reg.19 jaar. In: C1654 als Cassander (V247).

Sebastiaan I (1554-1578). Koning van Portugal (1557-1578). Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sebastianvs I...Decimvs-Sextvs. Onderschrift: Sebastianus de eerste...Algarben etc. *N. de Clerc exc.* 198 x 127 (afb. 154 x 121) mm. In: B1614.01, A1615. **Kopie: Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: B1623.01, D1635.**

Selim I (1465/70-1520). Sultan van het Ottomaanse rijk (1512-1520). Prent 1. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Selimvs Primvs...decimus Tertivs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 192 x 137 (afb. 168 x 131) mm. Londen, British Museum: O,2.123; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034067_01 en PORT_00034067_02.

Selim I (1465/70-1520). Sultan van het Ottomaanse rijk (1512-1520). Prent 2. Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Selimvs Primvs...decimus Tertivs. Onderschrift: Selim de eerste...Keijser. Zonder uitgeversnaam. 187 x 127 (afb. 160 x 124) mm. In: B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Nebucadnesar Magnus. In: C1654 als Nebucadnesar (V178).

Selim II (1524-1574). Sultan van het Ottomaanse rijk (1566-1574). Prent 1. Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Selimvs Secvndvs...Decimvsquintvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 135 (afb. 170 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.128; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034092_01; PORT_00034099_02; PORT_00034092_02 en PORT_00034092_04.

Selim II (1524-1574). Sultan van het Ottomaanse rijk (1566-1574). Prent 2. Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Selimvs Secvndvs...Decimvsquintvs. Onderschrift: Selim de tweede...Keijer. 182 x 125 (afb. 158 x 124) mm. In: B1619, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Op de balustrade: Artaxerxes Longimanus Reg 44 Jaar. In: C1654 als Artaxerxes Longimanus (V187).

Serin: zie Zrinski, Nikola.

Sforza, Francesco i.e. Sforza, Ludovico, de Moor (1452-1508). Hertog van Milaan (1494-1499, 1500).¹⁴ **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Franciscus Sfortia...Mediolana. Balustrade: Obijt in Carcere Anno 1504. Onderschrift: Franciscus Sfortia...Milanen. Zonder uitgeversnaam. 185 x 127 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Ioiakim Regeert 11 Jaar. In: C1654, als Jojakim (V176) in Amsterdam, UB: OL 18, overgeplakt met het portret van Lodewijk XI van Frankrijk. **Staat III:** De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Gideon (V88).

Sigismund I (1467-1548). Koning van Polen (1506-1548). **Prent 1. Staat I:** Buste/halffiguur, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sigismvndvs I...Dvx. Balustrade: Obijt Anno 1548. 1 April. Onderschrift: Sigismundus de I...Masovien etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 122 (afb. 152 x 119) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Zacharias (V213).

Sigismund I (1467-1548). Koning van Polen (1506-1548). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. Buste/halffiguur, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sigismvndvs I...Dvx. Balustrade: Obijt Anno 1548. 1 April. Onderschrift: Sigismundus de I...Masovien etc. Zonder uitgeversnaam. 182 x 123 (afb. 149 x 116) mm. In: B1621.

Sigismund II August (1520-1572). Koning van Polen (1548-1572). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sigismvndvs Avgvstvs II...Litvaniae. etc. Onderschrift: Sigismundus Augustus de II...Lithau etc. Zonder uitgeversnaam. 183 x 124 (afb. 154 x 121) mm. In: A1615, B1621. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De Orde van het Gulden Vlies verwijderd. In: C1654 als Ebsan (V92).

Sigismund III (1566-1632). Koning van Polen (1587-1632). **Prent 1. Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sigismvndvs III...Dvx. Onderschrift: Sigismundus de III...Pruissen etc. Zonder uitgeversnaam. 188 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1615. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder molensteenkraag. Op de balustrade: Ptolomeus Lagus Reg. 40 jaar. In: C1654 als Ptolomeus Lagus (V250).

Sigismund III (1566-1632). Koning van Polen (1587-1632). **Prent 2.** Hetzelfde portret als prent 1. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sigismvndvs III...Dvx. Onderschrift: Sigismundus de III...Pruissen etc. Zonder uitgeversnaam. 192 x 126 (afb. 152 x 121) mm. In: B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 11. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.

Sigismund van Oostenrijk (1427-1496). Graaf van Tirol (1439-1490) en hertog van voor-Oostenrijk (1439-1446, 1463-1490). **Staat I:** Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sigismundus Archidux Austriae...1497. Zonder balustrade. Onderschrift: Sigismund Aerts-Hertoch...Ferrette etc. Zonder uitgeversnaam. 186 x 124 (afb. 151 x 120) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654, als Nerigolossor (V180) in Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10. **Staat III:** Met baard en snor. Binnen een ornamentele rand in houtsnede. In: C1664.02 als Frederik III van Denemarken.

Sixtus V (1520-1590). Paus (1585-1590). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Sixtvs Qvintvs...Maximvs. Onderschrift: Sixtus de vijfde...Felix Perret. Zonder uitgeversnaam. 183 x 122 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Staat II:** Plaat ingekort in de hoogte, nu 175 mm. In: C1647, C1652, C1663. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

¹⁴ Het portret van De Clerck toont niet Francesco maar Ludovico Sforza (De Moor). De biografie bij het portret in het *Tooneel der hertogen princen* van 1617 gaat ook over Ludovico.

Skanderbeg, George Castriota (1405-1568). Generaal van het leger in Albanië (1446-1468). Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Georgius Castriota...Turcorum. Onderschrift: Georg Castriot...Turcken. Zonder uitgeversnaam. 176 x 125 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01.

Sleydanus, Johannes (1506-1556). Historieschrijver en diplomaat. **Staat I:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Iohannes Sleydanvs...Celeberrimvs. Balustrade: Obyt Argentorati Ao 1556. Onderschrift: Johannes Sleijdanus...Historieschrijuer. Zonder uitgeversnaam. 194 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Zonder plooiakraag. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Nahum (V210). In Amsterdam, UB: OL 18 ook afgedrukt als Elon (V93), daarna overgeplakt met het portret van Hernán Cortés.

Solms, George Eberhard, graaf van (1568-1602). Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Georgivs Eberard...Zel. Onderschrift: Georgius Eberard...Colonel van Zeelant. Zonder uitgeversnaam. 182 x 126 (afb. 155 x 123) mm. In: B1614.01. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Iacopsen excud.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Sonoy, Diederik (1529-1597). Geuzenleider. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Theodorvs Sonoyvs...Borealis. Onderschrift: Diederick Sonoij...Waterlant. Zonder uitgeversnaam. 187 x 128 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2114 B 13). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 26. In: C1627-1640. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. De gravure is van matige kwaliteit. Zie Warschau, BN: A.792/G.XVII/III-1, adl.1 en Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00152702_01. Vermoedelijk in exemplaren van: B1614.02; **Kopie b:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Spinola, Ambrogio (1569-1630). Militair strateeg. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Ambrosivs Spinola...Benafro etc. Onderschrift: Ambrosius...Benafro etc. *N. de Clerc exc.* 188 x 128 (afb. 153 x 121) mm. In: B1614.01, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 46. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. *H. Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670; **Kopie b:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1624.

Stuart, Henry, Lord Darnley (1545-1567). Koning-gemaal van Schotland. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Henricvs Dominvs...Scotorvm. Onderschrift: Henrick Heere van Arnley...Schotlant. Zonder uitgeversnaam. 179 x 125 (afb. 154 x 121) mm. In: A1615.

Süleyman II de Grote (1494-1566). Sultan van het Ottomaanse rijk (1520-1566). **Prent 1.** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Solimannvs Tvrcarvm...Ottomannicae. Balustrade: Obyt anno 1566. Onderschrift: Solimannus Turcx Keyser...Otthomannen. *N. de Clerck exc.* 195 x 123 (afb. 154 x 120) mm. In: B1610.02, A1612, B1619, B1621, C1630.02.

Süleyman II de Grote (1494-1566). Sultan van het Ottomaanse rijk (1520-1566). **Prent 2.** Met baard, zonder bondkraag. Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Solimannvs Secvndvs...Decimvsqvarvvs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 138 (afb. 169 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.125; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00034147_01.

Süleyman Pasha (ca. 1316-1357). Zoon van sultan Orhan I. Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Solimannvs Imperator Tvrcarvm Tertivs. Zonder onderschrift en uitgeversnaam. 190 x 138 (afb. 168 x 132) mm. Londen, British Museum: O,2.114; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00033996_03; PORT_00033996_02 en PORT_00034016_01.

Talbot, John (1384/87-1453). Engelse legeraanvoerder ten tijde van de Honderdjarige Oorlog. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Proefdruk zonder tekst. Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00102981_0 (met tekst in pen en bruine inkt). **Staat II:** Rand: Ioannes Talbot...Gall. Balustrade: Caesus Anno 1453. Onderschrift: Iohan Talbot...Crijchsoverste. Zonder uitgeversnaam. 188 x 132 (afb. 156 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat III:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Micha (V209).

Tamerlanes: zie **Timoer Lenk**.

Tell, Willem (begin 14^e eeuw). Legendarische vrijheidsheld. Halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gulielmus Tellus...Vindex. Onderschrift: Wilhelm Telle...vryhey. 191 x 123 (afb. 153 x 118) mm. In: A1617.01.

Terrail, Pierre (1473-1524). Heer van Bayard. Frans ridder. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Petrus Terraglia...Franc. I. Balustrade: Obyt Anno 1523. Onderschrift: Pierre Terraglia...Francoys de i. Zonder uitgeversnaam. 190 x 132 (afb. 157 x 125) mm. In: A1617.01.

Teuffenbach, Christoph, Baron van (ca. 1532-1598). Staatsman en opperbevelhebber. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Christoph...Gen. Onderschrift: Christoffel Vrij Heer...Hongarien. Zonder uitgeversnaam. 184 x 125 (afb. 159 x 122) mm. In: B1619.

Timoer Lenk (1336-1405). Groot-emir van het Timoeridenrijk (1370-1405). Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Tamerlanes...1398. Zonder balustrade. Onderschrift: Den grooten Tamerlanes. 183 x 125 (afb. 151 x 120) mm. In: B1621, C1654 (V409).

Toledo, Fadrique Alvarez van (Don Frederik) (1537-1583). Spaanse bevelhebber. **Staat I:** Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Fredericvs A Toledo...Alcm. Onderschrift: Don Frederico van Toledo...Alcmaer. Zonder uitgeversnaam. 186 x 128 (afb. 154 x 123) mm. In: B1614.01, B1614.02 (Utrecht, UB: S. Fol. 1523 I). **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 20. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669. **Kopie a:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. De gravure is van zeer matige kwaliteit. In: B1614.02 (Den Haag, KB: KW 2214 B 13); **Kopie b:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Mogelijk in exemplaren van: B1614.02. Zeker in: C1647, C1652, C1663; **Kopie c:** Buste, in profiel naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H. Jacobsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Trémoille, Lodewijk II de la (1460-1525). Franse generaal. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ludovicus Tremovillanus...Ital. Balustrade: Caesus Anno 1525. Onderschrift: Louys de la Trimoville...in Italien. Zonder uitgeversnaam. 186 x 132 (afb. 156 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De twee adelaars op de linker schouder verwijderd. De Franse lelies met schaduwarceringen weggewerkt. De tekst op de balustrade veranderd in: Zedekia Regeert 11 Jaar. In: C1654 als Zedekias (V177).

Trivulzio, Gian Giacomo (1440/41-1518). Italiaanse aristocraat en condottiere. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Ioannes Iacobus Trivultius...Mediolan. Onderschrift: Johannes Iacobus Trivultius...van Milanen. Zonder uitgeversnaam. 185 x 136 (afb. 156 x 124) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. In: C1654 als Daniel (V205). In Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 ook afgedrukt als Thola (V89) en daarna overgeplakt met het portret van Giorgio Basta.

Tuman bay II (ca. 1476-1517). Sultan van Egypte (1516-1517). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Tomvmbeyvs. Syriae...Vltimvs. Balustrade: Sirangulatus Alcaijrij Anno 1517. 13 April. Onderschrift: Tomumbeius de leste Soldaen...Alcaijr. *N. de Clerck exc.*

196 x 120 (afb. 152 x 119) mm. In: B1610.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade veranderd in: Darius Nothus Regeert 19 Jaar. In: C1654 als Darius Nothus (V188).

Valdéz, Francisco de (overl. ca. 1580). Spaanse militair en belegeraar van Leiden. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Franciscvs Valdesivs...Leidensis. Onderschrift: Don Franciscus de Valdezio...voor de stadt Leyden. Zonder uitgeversnaam. 185 x 130 (afb. 156 x 124) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Valette, Jean de la (1494-1568). Grootmeester in de Orde van Malta (1557-1568). Buste, in profiel naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannes Valeta...Magist. Onderschrift: Johannes de la Valette...tot Malta. Zonder uitgeversnaam. 174 x 130 (afb. 154 x 123) mm. In: A1617.01.

Veniero, Sebastiano (ca. 1496-1578). Doge van Venetië (1577-1578). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Sebastianus Venerius...Dux. Balustrade: Obijt Anno 1578. Onderschrift: Sebastianus Venerius Hertoch van Venetien. Zonder uitgeversnaam. 179 x 128 (afb. 155 x 123) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Een kroon toegevoegd. De tekst op de balustrade veranderd in: Amasia Regeert 29 Jaar. In: C1654 als Amasia (V168).

Verdugo, Francisco (1536-1595). Laatste Spaanse stadhouder in de gewesten Friesland, Groningen, Drenthe en Overijssel. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Don Franciscvs De Verdugo...Groening. Onderschrift: Don Francisco de Verdugo...Groening. Zonder uitgeversnaam. 182 x 124 (afb. 155 x 122) mm. In: B1614.01, B1623.01. **Kopie:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. In: D1635.

Vere, Horace (1565-1635). Engelse militair. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Horatius Vere...Palatinatv. Onderschrift: Horatius Vere...Brittaignen. *N. de Clerck exc.* 194 x 129 (afb. 155 x 123) mm. In: A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 5. In: C1627-1640.

Vergerio, Pier Paolo (ca. 1498-1565). Bisschop en Lutheraans hervormer. Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Petrvs Pavlvvs Vergerivs...Ivstinopolis. Onderschrift: Petrus Paulus Vergerius...Capo d'Istra. Zonder uitgeversnaam. 194 x 131 (afb. 156 x 122) mm. In: A1612, C1630.02.

Vespucci, Amerigo (1454-1512). Florentijnse ontdekkingsreiziger. **Staat I:** Halffiguur naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Americus Vespucius...Americae. Onderschrift: Americus Vesputius...America. Zonder uitgeversnaam. 192 x 124 (afb. 153 x 120) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De kaart veranderd in een gebedsrol. In: C1654 als Jeremias (V203). In Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 is de prent geplakt over het portret van Maurits van Saksen. In Den Haag, KB: KW 1321 C 21 is de prent ook afgedrukt als Hosea (V206) en daarna overgeplakt met een afbeelding van Ezechiël (een kopie van New Hollstein Dutch, J. Stradanus, nr 10).

Villiers de l'Isle Adam, Philippe (1464-1534). Grootmeester van de Orde van Sint Jan van Jeruzalem (1521-1534). **Staat I:** Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Philippus Villerius...Rhosi. Onderschrift: Philips de Villeers...van Rodes. Zonder uitgeversnaam. 190 x 123 (afb. 152 x 118) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. Het kruis op de borst verwijderd. In: C1654 als Josaphat (V164). In Amsterdam, UB: OL 18; Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-2015-10 en Den Haag, KB: KW 1321 C 21 geplakt over het portret van Gaston van Foix.

Willem V van Kleef (1516-1592). Hertog van Kleef, Gulik en Berg. **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvilelmvs D.G... Comes etc. Onderschrift: Wilhelmus... Ravensteijn. *N. de Clerck exc.* 193 x 124 (afb. 153 x 119) mm. In: B1610.02. **Staat II:** Op de balustrade: Obyt Ao 1592 Aetatis 75. In: A1612, C1630.02.

Willem van Oranje (1533-1584). Prins van Oranje (1544-1584). **Prent 1.** Met platte kraag. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Gvilelmvs D.G... Zel. Vlt. Balustrade: Obijt 1584.10 Iulio Aetat.51. Onderschrift: Wilhem...Zeelant etc. 186 x 127 (afb. 155 x 124) mm. Zonder uitgeversnaam. In: B1614.01, A1617.01. **Staat II:** Ovaal met schaduwarceringen. In: B1621. **Staat III:** Opgewerkt. Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 23. In: C1627-1640. Zonder rand in: C1669.¹⁵

Willem van Oranje (1533-1584). Prins van Oranje (1544-1584). **Prent 2.** Met molensteenkraag. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Gvilelmvs D.G... Zel. Vlt. Balustrade: Obijt 1584 10 Iulio Aetat 51. Onderschrift: Wilhem...Zeelant etc. Zonder uitgeversnaam. 190 x 127 (afb. 155 x 122) mm. Delft, SA (Collectie Beeld en Geluid): 70334.

Wladislaus Wasa (1595-1648). Oudste zoon van koning Sigismund III van Polen. Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Vladislaus... Prus. etc. Onderschrift: Vladislaus... van Polen. Zonder uitgeversnaam. 188 x 119 (afb. 149 x 117) mm. In: A1625.

Wolfgang Willem (1578-1653). Hertog van Gulik en Berg (1614-1653) en vorst van Palts-Neuburg (1614-1653). **Staat I:** Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Wolfgang Gvilelm... Et Mont. etc. Onderschrift: Wolfgang Wilhelm... Marck etc. Zonder uitgeversnaam. 180 x 126 (afb. 153 x 124) mm. In: B1614.01, B1621, A1625. **Staat II:** Binnen een ornamentele rand. Doorgaans genummerd 15. In: C1627-1640. **Kopie:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. *H.Iacopsen exc.* In: D1618, B1623.01, D1635, D1670.

Zamoyski, Jan (1542-1605). Poolse edelman en adviseur van koning Sigismund II August. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Iohannes de Samoscio... Polon. Balustrade: Obijt Anno 1605. Aetat. 63. Onderschrift: Iohannes Zamoskius... van Polen. Zonder uitgeversnaam. 176 x 130 (afb. 156 x 125) mm. In: A1617.01, B1619.

Žižka, Jan (ca. 1360-1424). Generaal van de radicale Hussieten in Bohemen. Buste naar links, zijn hoofd naar rechts gedraaid. Rand: Ioannes Ziska... Hussitarum. Onderschrift: Ioannes Ziska, Dux Hussitarum. Zonder uitgeversnaam. 178 x 123 (afb. 154 x 121) mm. In: A1617.01.

Zrinski, Nikola (1508/1518-1566). Landvoogd van Kroatië (1542-1556). **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Nicolaus Comes Serin... Dux. Balustrade: Obijt Anno 1569. Onderschrift: Nicolaus Grave van Serin... in Hungarijen. Zonder uitgeversnaam. 176 x 125 (afb. 156 x 125) mm. In: A1617.01. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Evilmerodach (V179).

Zwingli, Huldrych (1484-1531). Zwitserse reformator. **Staat I:** Buste naar rechts, binnen een ovaal zonder schaduwarceringen. Rand: Hvldricvs Zwinglivs... Annos 44. Balustrade: Coesus in Pugna Ao 1531 Oct. 11. Onderschrift: Vlricus Zwinglius een Switser. *N. de Clerc exc.* 193 x 122 (afb. 154 x 119) mm. In: A1612, C1630.02. **Staat II:** Alleen de binnenste ovaal. De tekst op de balustrade verwijderd. In: C1654 als Habakuk (V211).

¹⁵ Een andere prent, met rolwerkartouche, in D1618, B1623.01, D1635 en D1670. *CVQ* en *H.Iacobsen exc.* Zie Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 78.

Overige portretten

Bethlen, Gabriël (1580-1629). Prins van Transsylvanië (1613-1629). Halffiguur naar rechts. Rand: Gabriel Bethlem...Siculorum Comes. Onderschrift: Gabriel Bethlehem...Siccoloy etc. *P. Kaerius excude.* 172 x 122 (afb. 152 x 120) mm. In: B1623.02. De koperplaat van deze prent is mogelijk nooit in het bezit geweest van Nicolaes de Clerck. *Vergelijk het portret van dezelfde man met de uitgeversnaam *CJVisscher exud.* Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-1908-4587.

Beuckelsz van Leiden, Jan (1509-1536). Wederdoper. Buste naar rechts, binnen een ovaal en rechthoekig kader. 94 x 78 mm. Uit de serie *Zeventien aartsketters* (zie bijlage 7). In: B1610.02, A1612.

Bocskai, István (1557-1606). Vorst van Transsylvanië (1606). **Staat I:** Halffiguur naar rechts, binnen een ovaal en rechthoekig kader. Rand: Spectabili Ac Magnifico...Bihariensis. 181 x 143 (afb. 174 x 135) mm. Mortzfeld A20331. **Staat II:** *CIVisscher excudebat.* De koperplaat besnoeid tot 176 x 138 mm. In: A1617.01, B1619. *Vergelijk voor deze prent ook Hollstein Dutch, B. Caymox, nr 19; Mortzfeld A20330 en Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-7118.

Ferdinand II van Tirol (1529-1595). Tweede zoon van keizer Ferdinand I. Buste naar rechts, binnen een ovaal en rechthoekig kader met hoekversieringen. Rand: Ferdinandvs Dei Gratia...Tirolis, Etc. In een kader daaronder: Vincit Potentia Fati. Natus Kal. Quintilib. M. D. XXIX.' *CIVisscher. excudebat.* 178 x 114 mm. In: A1617.01.

*Vergelijk voor deze prent de portretten van keizer Rudolf II (1552-1612), Ernst van Oostenrijk (1553-1595) en Maximiliaan III van Oostenrijk (1558-1618) met de uitgeversnaam *H. van Luyck ex.* Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-1908-1233; RP-P-1908-703 en RP-P-OB-47.096.

Frederik V (1596-1632). Koning van Bohemen (1619-1620). **Staat I:** Buste naar rechts. Met wapenschild. Rand: Fridericus D.G. Bohem Rex...Mar. Lusat. Onderschrift: Fredericus de V...Marckgrave van Lusats etc. *D. Lons excudit.* 178 x 113 (afb. 150 x 110) mm. In: B1623.02. **Staat II:** *Godfridt Muller excudit.* Braunschweig, Herzog Anton Ulrich-Museum: GMüllerVerlag AB 3.22. De koperplaat van deze prent is mogelijk nooit in het bezit geweest van Nicolaes de Clerck. *Vergelijk de portretten van Johan t'Serclaes van Tilly; Hans Michael Elias von Obentraut; Henrik Matthias, graaf van Thurn; Christiaan van Brunswijk-Wolfenbüttel en Ambrogio Spinola met de uitgeversnamen van Lons, Visscher of Müller, respectievelijk Wenen, ÖNB (Porträtsammlung): PORT_00097758_01; Wenen, ÖNB (Porträtsammlung) PORT_00101601_01 en Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-46.268; Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-1908-3890; Mortzfeld A2389 en Mortzfeld A2390; Braunschweig, Herzog Anton Ulrich-Museum: GMüllerVerlag AB 3.49 en GMüllerVerlag AB 3.50.

Julius Caesar (100-44 v.C.). Keizer. Buste naar links, binnen een ovaal met schaduwarceringen. Rand: Divos Ivliivs...Perpetvvs. Daaronder in cartouche: Ghij Ivli, hebt, t'is waer...menigh dootsteeck te geven. 207 x 133 (afb. 202 x 127) mm. In: A1612, A1615, B1621, C1630.02, C1654 (V263).

*Vergelijk de prent van Wolfgang Kilian in de reeks *XII. Caesarum qui primi Rom imperarunt effigies*, uitgegeven door Justus Sadeler in Venetië in 1608; Hollstein German, W. Kilian, nrs 619-631. Cambridge, Harvard Art Museums/Fogg Museum: M26647-M26659.

Justinianus I (482/3-565). Keizer van Byzantium (527-565). Buste naar links. Rand: Caes. Flavius Anicivs Ivstinianvs Semp. Avgvst. Onderschrift: Ivstinanvs Magnvs. 123 x 103 mm. In: B1621.

Knipperdolling, Berend (ca. 1495-1536). Wederdoper. Buste naar links, binnen een ovaal en rechthoekig kader. Linksboven een zwaard. 94 x 78 mm. Uit de serie *Zeventien aartsketters* (zie bijlage 7). In: B1610.02, A1612.

Müntzer, Thomas (1490-1525). Duitse theoloog en prediker. Buste naar links, binnen een ovaal en rechthoekig kader. 96 x 80 mm. Uit de serie *Zeventien aartsketters* (zie bijlage 7). In: A1612.

Nassau-Siegen, Juliana van (1587-1643). Dochter van Jan VII van Nassau-Siegen. Getrouwd met Maurits, landgraaf van Hessen-Kassel. **Staat I:** Halffiguur/kniestuk naar rechts. Onderschrift: Juliana bij der Gratien Godts...Catzenelleboge'. *Crispiaan vanden queboren fig: sculp: et excudit.* 182 x 125 (afb. 150 x 120) mm. Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-105.973. **Staat II:** Onder een boog met de tekst: Geboore Gravin...Te Hessen. In: A1625. Zo beschreven in Hollstein Dutch, C. van den Queborn, nr 46. **Staat III:** In een zeskantige omlijsting met de tekst: Iuliane, Landgrave de Hesse. Amsterdam, Rijksmuseum: RP-P-OB-105.971.